

ALUMINIJ

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA TOVARNE GLINICE
IN ALUMINIJA „BORIS KIDRIČ“ KIDRIČEVO

Štev. 10

Oktober 1975

Letnik XIII.

Izpolnjevanje stabilizacijskih nalog - uspešno

1. UVOD:

Program ukrepov za aktiviranje notranjih rezerv TOZD in TGA kot celote v letu 1975 smo sprejeli z namenom, da racionalno ravnamo in vsestransko varčujemo na vseh področjih in ravneh, predvsem še v smeri zmanjševanja stroškov poslovanja.

To nas obvezuje sprejeti program ukrepov v TGA (sprejeli so ga vsi delavski sveti), obvezujeta nas zvezna in republiška resolucija (objavljeni v Ur. listu SFRJ, št. 66/74 in Ur. listu SRS, št. 39/74).

V času od I. — VI. 1975 smo v podjetju uspešno izpolnjevali stabilizacijske naloge. To bi bila splošna ocena, kako pa so konkretno izpolnjene naloge, lahko vidimo iz poročil TOZD in DS SS.

2. TOZD TOVARNA GLINICE:

- zastavljena naloga v stabilizacijskem programu o izločanju oksalata je v celoti realizirana;
- dosežena je višja koncentracija redkega luga in s tem prihranek pri porabi nizkotlačne pare;
- z boljšim pranjem rdečega blata je prihranjenih 147 ton 100% NaOH;
- stabilizacijske naloge o predelavi vparilnih sistemov, odpravi raztrosa glinice in čiščenju rezervoarjev še izpolnjujejo;
- črpanje vode iz nove halde ni izvedljivo, ker se še voda ni nabrala;
- šivanje vreč za Kelly filtre in zamenjava hidratiziranega apna z žganim apnom kot stabilizacijski nalogi nista realizirani, ker nabavna služba ni uspela nabaviti platna oziroma žganega apna v prahu.

3. TOZD TOVARNA ALUMINIJA:

Predvidene stabilizacijske naloge so presežene:

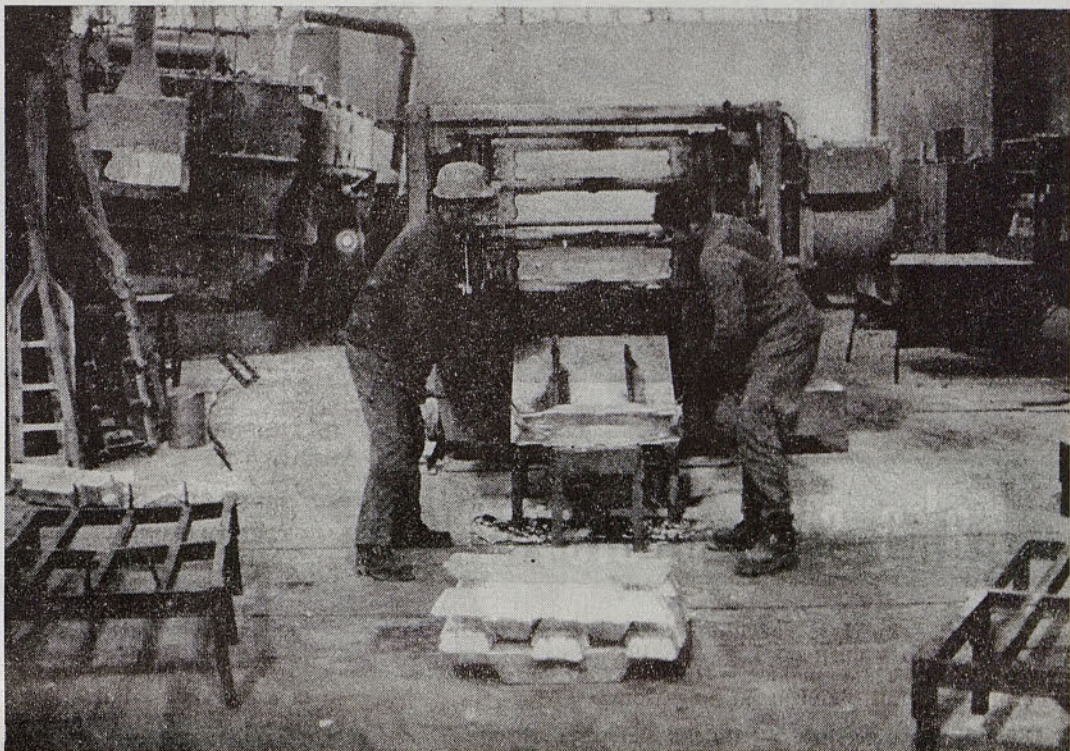
- v elektrolizi A je dosežena za 1,97% večja proizvodnja, potrošnja električne energije je zmanjšana za 180 kWh/t, potrošnja fluor. soli za 21,5 kg/t zmanjšano pa je tudi število učinkovitih delovnih ur;
- elektroliza B je dosegla 5,85% večjo proizvodnjo, potrošnja električne energije je zmanjšana za 1,024 kWh/t, potrošnja fluoro-

vih soli je zmanjšana za 25 kg/t, zmanjšano je tudi število učinkovitih delovnih ur po toni aluminija. Višja proizvodnja je dosežena zaradi večjega tokovnega izkoristka in povečanega pogonskega fonda peči. Prihranek pri porabi fluorovih soli je zaradi koriščenja materialov izpod peči.

— v livarni je večja proizvodnja zaradi povečanja proizvodnje v elektrolizah, dosežena je večja proizvodnja livarskih zlitin z znižano potrošnjo legurnih dodatkov, ostružke iz lastne proizvodnje pa so sproti pretapljali.

Vsa povečanja so v skladu z letnim planom in zastavljenimi stabilizacijskimi nalogami.

(Nadaljevanje na 4. strani)

Zlaganje hlebčkov

Samoupravni sporazum v 15-dnevni razpravi

SAMOUPRAVNI SPORAZUM O UGOTAVLJANJU CELOTNEGA DOHODKA, MATERIALNIH STROŠKOV IN DELITVI DOHODKA PONOVO PRIPRAVLJEN ZA OBRAVNAVO V KOLEKTIVU.

Strokovna komisija za pripravo predloga za uskladitev samoupravnega sporazuma o ugotavljanju celotnega dohodka, materialnih stroškov in delitvi dohodka je pripravila nov osnutek citiranega samoupravnega sporazuma.

O tem osnutku je razpravljala komisija za obravnavanje delitve dohodka in osebnih dohodkov, se z njim strinjala, pa predlagala družbenopolitičnim organizacijam in strokovnemu kolegiju, da do 10. septembra 1975 poda morebitne pripombe.

Sindikalna organizacija TGA je s pismom z dne 2. oktobra 1975 obvestila komisijo za obravnavanje delitve dohodka in osebnih dohodkov, da k sporazumu nima pripomb.

Komisija za obravnavanje delitve dohodka in osebnih dohodkov se je sestala 7. oktobra 1975, obravnavala osnutek sporazuma, ga sprejela in določila naslednji postopek za njegov sprejem:

1. DS TOZD in DS SS obravnavajo osnutek sporazuma in do 18. oktobra 1975 podajo morebitne pripombe, spremembe in dopolnitve, ki morajo biti konkretne, tako da bo iz njih razvidno, katera določila sporazuma naj se spremenijo, dopolnijo ali pa odpravijo. Do 21. oktobra 1975 je potrebno te pripombe posredovati tajništvu organov upravljanja, ki jih bo posredovalo komisiji.
2. Komisija za obravnavanje delitve dohodka in osebnih dohodkov bo morebitne pripombe uskladila in jih vrnila DS TOZD in DS SS s predlogom, da tako uskladeni osnutek sporazuma dajo v 15-dnevno javno razpravo.
3. DS TOZD in DS SS dajo osnutek sporazuma v 15-dnevno javno razpravo, zbero morebitne pripombe in jih ponovno posredujejo komisiji za obravnavo delitve dohodka in osebnih dohodkov. Tudi te pripombe bo komisija uskladila in ponovno predlagala delavskim svetom, ki jih sprejmejo in posredujejo predlog sporazuma zborom.
4. Delavski sveti ugotovijo, da je sporazum sprejet in ga razglasijo.

DVE POMEMBNI ANALIZI

MILAN KRAJNIK PONOVO IMENOVAN ZA GLAVNEGA DIREKTORJA

Z ZASEDANJA DELAVSKEGA SVETA TGA:

14. redno zasedanje delavskega sveta TGA je bilo 23. septembra 1975.

— Imenovanje glavnega direktorja

Potekla je štiriletna doba, za katero je bil imenovan Milan Krajnik, diplomirani ekonomist, za glavnega direktorja TGA. Na predlog razpisne komisije je bil na seji ponovno imenovan za glavnega direktorja za nadaljnja štiri leta.

Takoj po izvolitvi je glavni direktor obrazložil članom delavskega sveta nadaljnjo politiko poslovanja in razvoja TGA.

— Razdelitev dotacij

Po izvedenem postopku je delavski svet TGA dodelil dotacije. Sindikat TGA je dobil 431.000 din, godbena sekcija TGA 100.000 din, osnovna šola Boris Kidrič Kidričevo 500.000 din, osnovna organizacija ZSMS TGA Kidričevo 20.000 din, klub štipendistov TGA 5.000 din, DPD Svoboda Kidričevo 50.000 din, radio klub — primopredajna sekcija Kidričevo 10.000 din, krajevni odbor zveze borcev NOV Kidričevo 15.000 din, zveza rezervnih vojaških starešin Kid-

ričevo 10.000 din, Socialistična zveza Kidričevo 10.000 din, društvo inženirjev in tehnikov Kidričevo 10.000 din, taborniški odred Kidričevo 10.000 din, nogometni klub Aluminij Kidričevo 10.000 din, društvo upokojencev Kidričevo (namensko za rekreacijo članov društva) 10.000 din, osnovna šola Zetale 250.000 din in osnovna šola Leskovec 25.000 din.

Drugim prosilcem za dotacije ni bilo ugodeno.

— Investicije v teku

Delavski svet se je seznanil s pregledom nad uporabo finančnih sredstev za sedanje investicije. Vsi delavski sveti TOZD so razpravljali o teh pregledih, vsak na svojem območju, sprejeli ukrepe za izvedbo investicij v teku in po potrebi odobrili sredstva za prekoračitve.

— Analiza o izpolnitvi stabilizacijskega programa TOZD in OZD

Sektor za organizacijo in načrtovanje je pripravil obširno analizo o izpolnitvi stabilizacijskega programa TOZD

(Nadaljevanje na 3. strani)

DVE POMEMBNI ANALIZI

(Nadaljevanje s 1. strani)

in OZD v obdobju I.—VI. 1975. Analiza prikazuje ugodne pokazatelje. Skupni vrednostni prihranek iz naslova realizacije stabilizacijskih nalog znaša v tem obdobju na nivoju TGA 17.866.593 din, kar predstavlja 78% predvidene vrednosti letošnjega prihranka.

— Nove cene storitev TOZD vzdrževanje

Delavski svet je potrdil spremembo cen storitev za TOZD vzdrževanje v obliki, kot jo je pripravil sektor za organizacijo in načrtovanje in predhodno že sprejel delavski svet TOZD vzdrževanje.

Spremenjene planske cene so veljavne od 1. januarja 1975 dalje, veljavnost izvenplanskih cen pa je od prvega naslednjega v mesecu potem, ko jih je sprejel delavski svet TGA.

Delavski svet je nadalje sklenil, da je treba do 30. oktobra 1975 pripraviti ekonomsko analizo o vplivu novih cen na obračune ostalih TOZD. Razmejiti je tudi treba, kaj so to planska in izvenplanska dela.

Ob tem je delavski svet tudi sklenil, da je možno uporabljati 30% višje cene za izvenplanska dela za ostale TOZD, razen TOZD vzdrževanje — od takrat, ko se bodo TOZD sporazumele, kaj so planska in kaj izvenplanska dela.

— Analiza za delo manj zmognih delavcev

Poslovnokoordinacijski svet je obravnaval analizo o delu manj zmognih delavcev; to je pripravil kadrovsosocialni sektor in je delavski svet sprejel naslednje predloge:

- osnova za možnost zaposlovanja delovnih invalidov ne sme biti samo v iskanju ustreznih delovnih mest zunaj TGA, ampak je potrebno najti možnost za zaposlitev delavcev z zmanjšano delovno zmoglostjo tudi v okviru TGA,
- proučiti in poiskati je treba možnost za namestitvev zdravnik kot delavca TGA,
- začeti je s sanacijo delovnih pogojev na posameznih, zdravju škodljivih delovnih mestih,
- iskati je potrebno možnost za uvedbo ostalih tehnologij v tovarni in za razširitev tovarne s ciljem: zaposliti delavce z zmanjšano delovno zmoglostjo,
- sistematično je potrebno ponovno analitično oceniti delovna mesta v smislu zaposlovanja dela manj zmognih delavcev,
- pripraviti in sprejeti dolgoročnojšo politiko izobraževanja kadrov, funkcionalnega izobraževanja in strokovnega izpopolnjevanja določenih profilov v tovarni,
- vodstva TOZD naj s svojimi strokovnimi službami po teh točkah in še o morebitnih drugih zadevah, katere bodo dodatno ugotovljene, pripravijo neke

vrste stabilizacijski program za leto 1976 za zmanjševanje vseh škodljivih vplivov na zdravje in sposobnost delavcev.

— Program ukrepov in nalog SVD

Vrednostno je bil program ukrepov, nalog in sredstev za leto 1975 s področja varstva

pri delu sprejet skupaj z gospodarskim načrtom, tokrat pa je delavski svet sprejel opisni del tega programa.

— Spremembe in dopolnitve samoupravnega sporazuma o združitvi v sestavljeno organizacijo združenega dela

Delavski svet je obširno razpravljalo o predlogu delavske-

ga sveta UNIAL za sprejem sprememb in dopolnitev samoupravnega sporazuma o združitvi v sestavljeno organizacijo združenega dela. Ugotovljeno je bilo, da so s tem predlogom sprememb in dopolnitev izvedene samo tiste spremembe, katere je zahtevalo registrsko sodišče, torej spremembe, ki so več ali manj formalne. Delavski svet pa je menil, da v razpravi o

teh spremembah sporazuma ni mogoče prezreti dohodkovnih odnosov med TGA in IMPOL. Ti so ustvarjeni na račun cen aluminija v IMPOLU.

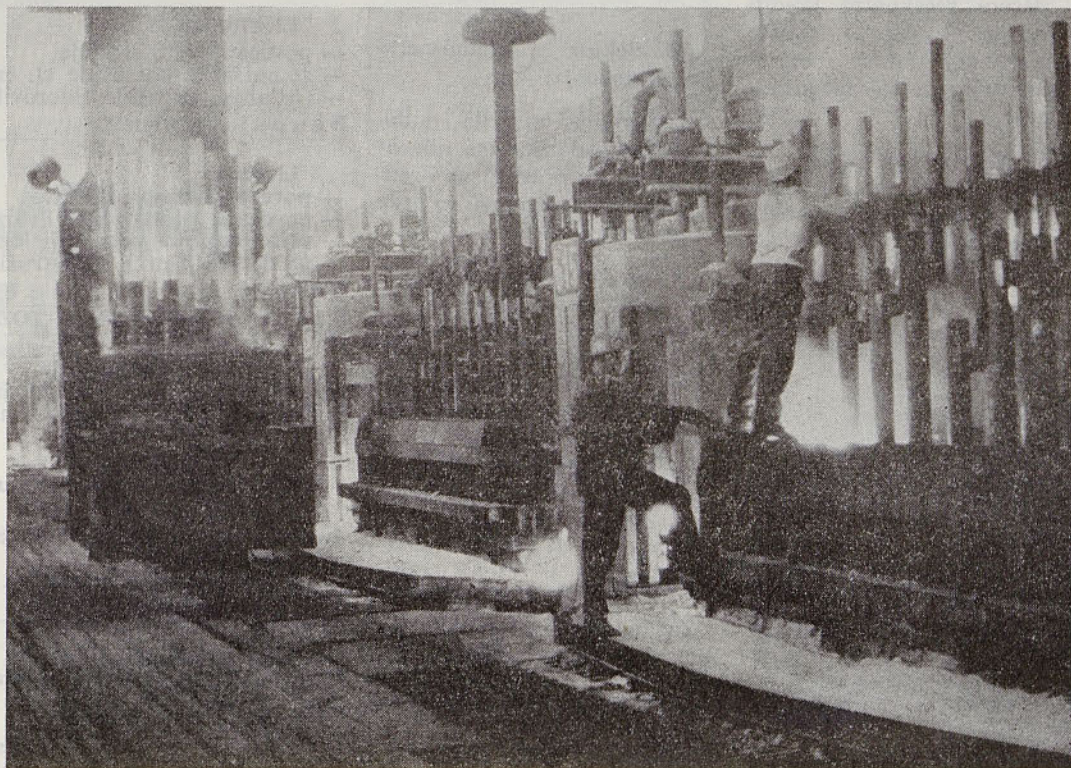
— Dodelitev stanovanja

Na predlog glavnega direktorja je delavski svet dodelil stanovanje Milanu Nikoliću, kemijskemu tehniku, zaposlenemu v delovni skupnosti Skupnih služb.

— Ukinitvev gotovinskega izplačevanja osebnih dohodkov v podjetju

Iz poročila finančnega sektorja je razvidno, da je iz meseca v mesec dvigovalo vedno manj članov delovne skupnosti osebne dohodke v gotovini v podjetju. V maju je prišlo po gotovino 54 delavcev, v juniju 39, v juliju pa le 13 delavcev.

Zaradi tega je delavski svet sklenil, da je treba ukiniti gotovinsko izplačevanje osebnih dohodkov v podjetju, sočasno pa je zadolžil finančni sektor, da poskrbi za to, da bo poslovni čas bank takšen, da bodo lahko delavci dvigovali osebni dohodek izven rednega delovnega časa.

Menjava klinov

(Nadaljevanje na 5. strani)

Gradnja stanovanjskega bloka v Kidričevem - prepočasi

Svet za samoupravljanje, življenjska vprašanja delavcev in obveščanje je na 24. redni seji 2. oktobra 1975 razpravljalo in odločalo o naslednjem:

- Srečku Matiču iz delovne skupnosti Skupnih služb je dodelil garsonjero v Ptuj, Kajuhova 3, namesto dvosobnega stanovanja v Ptuj, Kajuhova 1, ki mu je bilo dodeljeno s sklepom št. 273 z dne 13. avgusta 1975;
- sklenil je, da mu je potrebno do prihodnje seje dostaviti pregled o razpoložljivih stanovanjih v naselju II in o tem, kako so ta stanovanja zasedena po nosilcih stanovanjske pravice in koliko prostorov imajo posamezni nosilci. Tak pregled naj pripravi vodja splošne službe;
- naročil je Vladu Peternelu, da do prihodnje seje sveta poda kompleksno poročilo o gradnji stanovanjskega bloka v Kidričevem; iz poročila mora biti tudi razvidno, kako je določen odnos razdelitve stanovanj med solidarnostnim skladom in TGA po številu stanovanj in kdo je ta odnos določil.

Svet je ugotavljal, da gradnja tega bloka izredno počasi napreduje, zato mu je treba poročati, kako je z nadzo-

rom nad gradnjo, sočasno pa je menil, da mu je potrebno sproti poročati o gradnji stanovanjskega bloka.

— razpravljalo je o predlogu glavnega direktorja, da bi TGA posodila Izobraževalni skupnosti Ptuj trisobno stanovanje, vendar je ugotovil, da trenutno ni prostega primerne stanovanja in da nekateri člani naše delovne skupnosti živijo v izredno kritičnih stanovanjskih razmerah, zato predlaga delavskemu svetu TGA, da ne sprejme predloga glavnega direktorja;

— na osnovi določil 10. člena pravilnika o dodeljevanju stanovanj predlaga delavskemu svetu TGA, da dodeli stanovanja:

1. Jožetu Ciglarju, mat. št. 1739 iz TOZD vzdrževanje, dvosobno stanovanje v Ptuj, Kajuhova 1; tega je odpovedal Ivan Jakolič;
2. Francu Krajncu, mat. št. 4026 iz TOZD tovarna glinice, dvosobno stanova-

nje v Ptuj, Kajuhova 1, tega je odpovedal Alojz Mlinarič.

Svet je predlagal gornjo dodelitev mimo prioritete liste za dodelitev stanovanj, ker po prioritetni listi za ti stanovanji ni interesentov in ker predlagana kandidata živita v neurejenih stanovanjskih razmerah;

— zadolžil je direktorja splošnega sektorja, da prvo prosto stanovanje v Kidričevem, v naselju II, dodeli Antonu Lebarju iz TOZD tovarna aluminija;

— ugodil je prošnji Slavka Janžekoviča, mat. št. 70 iz TOZD tovarna glinice, pa mu podaljšal odpovedni rok za izpraznitev stanovanja do 1. novembra 1975;

— podaljšal je roke za izpolnitev obveznosti po pogodbah o dodelitvi posojila za individualno stanovanjsko izgradnjo:

- Francu Korparju do 31. oktobra 1976
- Francu Jakabu do 30. junija 1976
- Jakobu Vindišu do 31. oktobra 1976

— Leopoldu Planincu do 31. decembra 1975

— Stanku Bregu do 31. junija 1976

— Francu Polajžarju do 31. decembra 1976

— Alojzu Zupaniču do 31. decembra 1976

— Ladislavu Fajtu do 31. decembra 1976;

— iz sklada skupne porabe — od solidarnostne pomoči — je odobrila klubu štipendistov TGA Kidričevo, OO ZSMS Ptuj in klubu štipendistov v Ptuj brezplačno koriščenje dvorane v restavraciji Kidričevo za 28. november ali 6. december 1975 — za organizacijo brucovanja 1975;

— razpravljalo je o pripombah, katere so podali k pravilniku o sredstvih za osebno varstvo pri delu in osebni varstveni opremi delavski sveti TOZD in delovne skupnosti Skupnih služb, predlagal je delavskemu svetu TGA, da ga sprejme v obliki, kot je bil izobešen, v zvezi s pripombami pa zavzame stališče, ki je razvidno iz predloga službe varstva pri delu.

Izpolnjevanje stabilizacijskih nalog - uspešno

(Nadaljevanje s 1. strani)

4. TOZD VZDRŽEVANJE:

V okviru stabilizacijskega programa si je TOZD poleg sprotne naloge zadala še določene naloge, ki so kratkoročno težko izmerljive. Vse zastavljene naloge so v teku:

- določitev maksimalnih in signalnih zalog za določene vrste materialov;
- ureditev skladišča materiala in rezervnih delov;
- odpis in prodaja nepotrebnih zalog blaga;
- ureditev sistema nabave materialov;
- ureditev tehnološke dokumentacije.

— doseženo je predvideno zmanjšanje števila zaposlenih v sektorju, zmanjšano je tudi število nadur;

— na področju dolgoročne finančne politike ni bilo dosti storjenega;

— na področju kratkoročne finančne politike je izpolnjena stabilizacijska naloga. Doseženo je normalno kritje obveznosti, za plačevanje obveznosti so korišćeni reeskontni krediti in je na osnovi razlike med obrestnimi merami ustvarjen precejšen prihranek;

— na področju likvidacije zaloga zastarelega in nepotrebnega materiala je bilo storjeno zelo malo.

— težišće prizadevanj prodajne službe je bil plasma blaga za doseganje količinskih in vrednostnih planskih pokazateljev. To ni bilo doseženo zaradi določenih težav, ki so bile na tržišču, kljub temu so še verjetno ostale neizkorišćene možnosti za aktiviranje rezerv in s tem za doseganje določenega prihranka.

6.5. Sektor za organizacijo in načrtovanje:

— vsa redna opravila in dodatne zadolžitve so bile opravljene pravočasno v rednem delovnem času in brez nadurnega dela;

— z različnimi analizami in rednimi informacijami so bili seznanjeni samoupravni organi in vodilni delavci v podjetju o doseženih rezultatih poslovanja in tako usmerjena njihova dejavnost za izpolnitev planskih in stabilizacijskih nalog.

6.6 Razvoj

Zastavljene naloge bodo realizirane po programu.

6.7. Služba tehnične kontrole:

— usmerja svojo dejavnost k izboljšanju vhodne kontrole vseh surovin in s tem omogoča v primeru neustrezne kvalitete takojšnje ukrepanje;

— glede zniževanja stroškov izvaja vse možne ukrepe, vendar v celoti ne uspeva zaradi objektivnih razlogov;

— služba dosega višjo produktivnost kot v predhodnem obdobju, primanjkuje pa ji moških za izmensko delo.

6.8. Elektronskoračunski center:

— prenos materialnega poslovanja na AOP je v fazi analiziranja napak, dodatnega instaliranja in dopolnjevanja organizacijskih predpisov;

— eksterna realizacija je pod planirano;

— nadurno delo je zmanjšano.

6.9. Služba varstva pri delu:

— Služba je sama pregledala in izdala strokovne ocene za 125 transportnih naprav (prej jih je pregledal Zavod) in izdala interna dovoljenja za obdelovalne stroje v TOZD vzdrževanje.

7. VREDNOSTNI PRIKAZ IZPOLNITVE STABILIZACIJSKIH PROGRAMOV

7.1. TOZD Tovarna glinice	
— izločanje oksalata	1.862.680 din
— doseganje višje koncentracije redkega luga	990.489 din
— pranje rdečega blata	779.100 din
Skupaj prihranek	3.632.269 din

7.2. TOZD Tovarna aluminija	
Elektroliza A:	
— povečanje proizvodnje	416.165 din
— znižanje potrošnje el. energije	470.414 din
— zmanjšanje potrošnje fluorovih soli	1.828.264 din
Skupaj prihranek	2.714.843 din

Elektroliza B:	
— povečanje proizvodnje	1.342.598 din
— zmanjšanje potrošnje el. energije	2.847.643 din
— znižanje potrošnje fluorovih soli	2.387.808 din
Skupaj prihranek	6.578.049 din

Livarna:	
— povečan obseg predelave	533.142 din
— povečana proizvodnja livarskih zlitin	348.074 din
— prihranek pri potrošnji legurnih dodatkov	1.134.774 din
— predelava lastnih Al ostružkov	69.805 din
Skupaj prihranek	2.085.795 din
SKUPAJ prihranek v TOZD	11.378.687 din

7.3. TOZD Vzdrževanje
Stabilizacijske naloge še izvajajo, zato ni mogoče prikazati vrednostnega prihranka, kar velja tudi za

7.4. TOZD Promet	
7.5. Delovna skupnost Skupnih služb	
Finančni sektor:	
— zmanjšanje nadurnega dela in števila zaposlenih v sektorju	400.000 din
— uvedba koncepta popolnega kritja obveznosti	2.000.000 din
Skupaj prihranek	2.400.000 din

Kadrovskosocialni sektor:
Vrednostnega prihranka ni mogoče ugotoviti.

Splošni sektor:	
— večje povračilo škode po strojelomu	201.509 din
— racionalizacija v okviru obrata družbene prehrane	54.553 din
— prihranek pri razdeljevanju zaščitnih pijač	14.137 din
Skupaj prihranek	270.199 din

Sektor za organizacijo in načrtovanje:
— odprava nadurnega dela 7.595 din

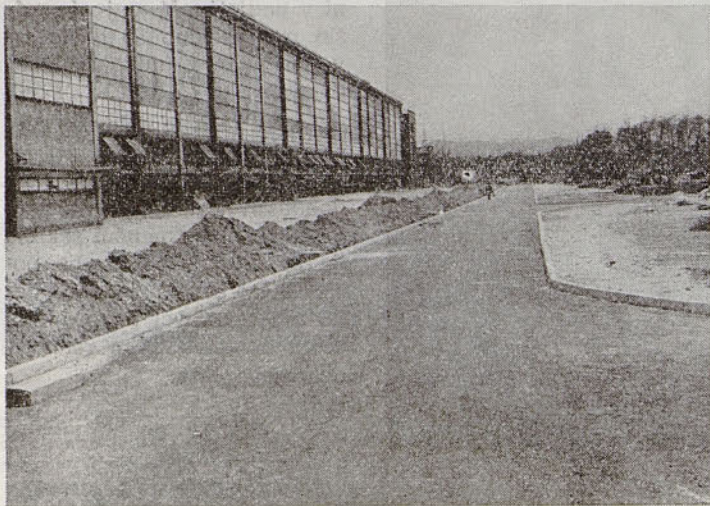
Služba tehnične kontrole:
— prihranek pri raznem materialu 2.658 din

Elektronskoračunski center:	
— realizacija eksternih storitev	30.000 din
— zmanjšanje nadur za 150 enot	6.435 din
Skupaj prihranek	36.435 din

Služba varstva pri delu:
— prihranek pri internih pregledih in izdaji dovoljenj 138.750 din

7.6. REKAPITULACIJA:	
TOZD tovarna glinice	3.632.269 din
TOZD tovarna aluminija	11.318.687 din
TOZD vzdrževanje	—
TOZD promet	—
Delovna skupnost Skupnih služb	2.855.637 din
SKUPAJ TGA	17.866.593 din

(Nadaljevanje na 6. strani)

Nova cesta

Poleg zastavljenih nalog so v TOZD tudi na drugih področjih izvajali stabilizacijske ukrepe in s tem dosegli določene prihranke, kar niso posebej prikazali. Verjetno pa ni bilo storjeno vse pri aktiviranju notranjih rezerv.

5. TOZD PROMET:

V programu ukrepov za aktiviranje notranjih rezerv je TOZD predvidela določene naloge, ki bi odpravljale obstoječe težave za uspešno poslovanje. Tako je n.p.:

— raziskala možnost za dobavo petrolkoksa s specialnimi 20-tonskimi kamioni,

— poteka tudi raziskava možnosti za uvedbo paletizacije, odpremo hidrata v vrečah, dobavo boksita v ustreznih vagonih itd.

Reševanje naštetih nalog je povezano z dejavnostmi DS SS in ostalimi TOZD. Za prikazovanje dejanskih prihrankov na raznih področjih in za aktiviranje notranjih rezerv velja enaka ugotovitev kot za TOZD vzdrževanje.

6. DELOVNA SKUPNOST SKUPNIH SLUŽB:

6.1. Finančni sektor:

— predvideni pospešeni prenos knjigovodskih evidenc surovin, materiala in drobnega inventarja na računalnik ni realiziran;

6.2. Splošni sektor:

— povečana je finančna realizacija zavarovalnih primerov;

— uresničevani so določeni ukrepi v obratu družbene prehrane za rentabilizacijo poslovanja;

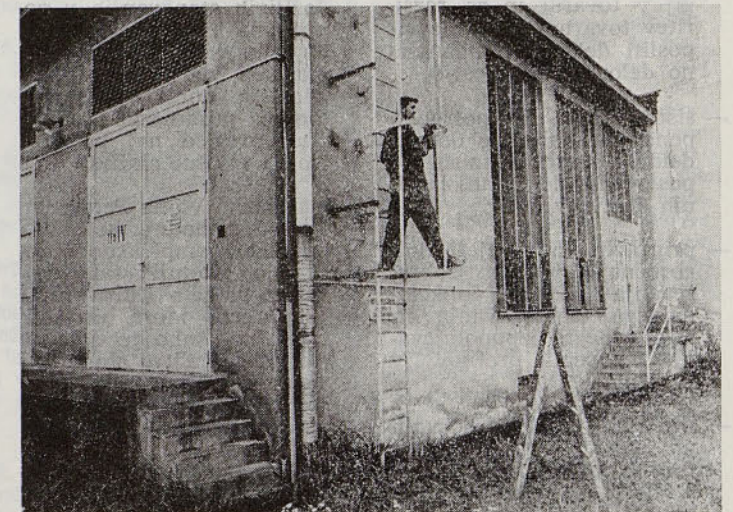
— povečuje se storilnost uslužnostne dejavnosti z nabavo novih šivalnih strojev in z uvedbo raznih preventivnih ukrepov.

6.3. Kadrovskosocialni sektor:

— naloge bodo do konca leta izpolnjene.

6.4. Komercialni sektor:

— na področju nabavne službe so bile opravljene nekatere raziskave v zvezi z nabavo petrolkoksa s kamioni, v zvezi s perspektivnimi dobavami boksita, možnostjo uvoza repromateriala glede na nove predpise o uvozu, možnostjo za dolgoročno preskrbo s premogom in akcijo za znižanje cen surovin. Direktni prihranki pri realizaciji naštetih nalog niso vidni. Ugotovimo lahko, da verjetno ni vse storjeno za aktiviranje notranjih rezerv;

Pleskanje

„Delavci morajo odločati!“

Gornji naslov sem povzel iz govora predsednika CK ZKS tovariša Franceta Popita; ta je govoril ob zaključku dvodnevnega seminarja za sekretarje občinskih komitejev oz. za sekretarje komitejev občinskih konferenc in medobčinskih svetov ZKS v Ljubljani — pred dobrim mesecem.

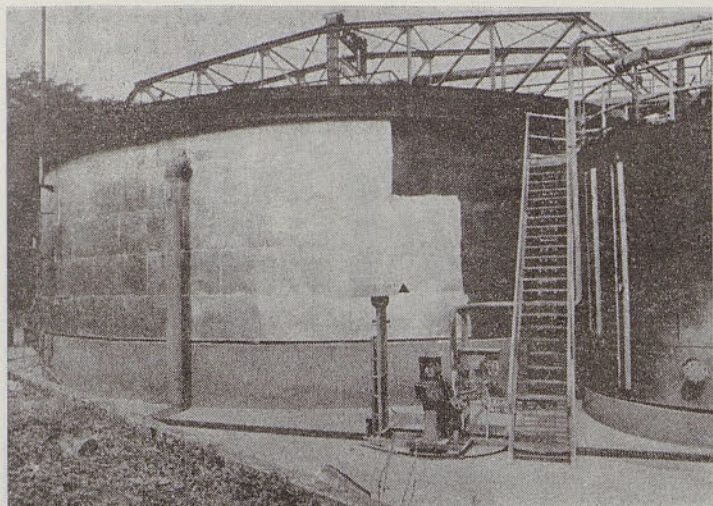
Predvsem pa se je treba opredeliti za tisti del govora, ki se nanaša na samoupravo in v zvezi z njo je tov. Popit dejal, da TOZDI še marsikje niso tako oblikovani, da bi imeli delavci resnično možnost za odločanje o svojem dohodku, saj imajo to še zmeraj v rokah vodilni ljudje. Zato je tudi poudaril, da vsi primeri iz sedanje prakse jasno kažejo, da mora biti pozornost subjektivnih sil, posebej še komunistov, v naslednjem obdobju usmerjena predvsem v temeljne organizacije združenega dela in krajevne skupnosti. Sočasno pa je predsednik CK ZKS dejal tudi to, da so integracijski procesi v slovenskem gospodarstvu še marsikaterikrat le na papirju, saj so se nekatere integracije izrodile le v pogovaranje o tem, kako bo organiziran vrh. Po njegovem mnenju (in s tem se vsi še kako strinjamo), mora nastajati predvsem dogovarjanje med TOZD in ne tako, da najprej postavimo kapo in se potem prerekamo o njej!

Kot je znano, so namreč nekateri DS TOZD na svojih sejah že imenovali po petčlanske komisije, ki so dobile nalogo, da navedeni samoupravni sporazum skupaj s samoupravnim sporazumom o varstvu pri delu temeljito predelajo in dajo morebitne predloge, pripombe in mnenja. Medtem pa v drugih TOZD spet o celotnem osnutku razpravljajo vsi člani DS — od člana do člana. Zato je tudi na tem posvetovanju prišlo do večjega nagibanja k temu, da je treba vsak samoupravni sporazum temeljito obdelati v TOZD, potem pa bi lahko vse združili v eno knjižico, katero bi vsak član delovne skupnosti imel vedno pri roki. Tako so tudi sklenili, da naj komisije delajo po enotnih kriterijih in so se zato tudi odločili, da bodo kompletne samoupravne sporazume ponovno predelali od člana do člana in prispevali morebitne pripombe in predloge, kateri naj bi ob koncu razprave služili za to, da bi videli, kako smo zadevo iz-

razburjajo in ustvarjajo določeno nezaupanje v bodoče samoupravne akte, katere bi morali sprejeti.

Zato je bilo tudi rečeno, da morajo vsi tisti (iz katerekoli službe že), ki bodo na zborih delavcev ali na sejah komisij posredovali razna tolmačenja ali obrazložitve, premisliti, kakšne izjave dajejo in kaj lahko z njimi tudi povzročijo v kolektivu.

Naš delovni človek danes ni več figura v sistemu samoupravljanja, figura, s katero bi se lahko kdorkoli in kakorkoli poigral in z njim razpravljal tako, kot pač nekdo misli, da je prav! Prav tako so udeleženci lahko kaj hitro ugotovili, da do vseh zapetljajev v zvezi s samoupravnimi sporazumi ne bi prišlo, če bi že v samem začetku najprej uredili to, o čemer sedaj ugotavljamo, da nam ni povsem jasno. Marsikdo namreč ni vedel, kje bi naj začel, čeprav vedno govorimo, da morajo našemu delavcu biti jasne vse njegove dolžnosti in seveda tudi njegove pra-

Dekantator

DVE POMEMBNI ANALIZI

(Nadaljevanje s 3. strani)

— Pravilnik za odpis osnovnih sredstev

K pravilniku za odpis osnovnih sredstev v razpravnem roku ni bilo pripomb. zato je bil sprejet v predloženi obliki.

— Aktivna rekreacija

Delavski svet je odobril uporabo sredstev v okviru planiranega zneska za plačilo 10-dnevne rekreacije v Poreču in za prevoz za člane kolektiva, ki bodo šli na aktivno rekreacijo, po naslednjih kriterijih:

— težko fizično delo pri konstantno neugodnih delovnih razmerah,

— delovna mesta, kjer plini, prah, pare in temperature presegajo maksimalno dovoljeno koncentracijo.

Ta delovna mesta so:

TOZD tovarna aluminija:

predelavec-elektrolizer, elektrolizer, predelavec črpalcev, črpalec aluminija, dostavljalec glinice, žerjavist za remont, žerjavist za polnjenje klinov, pulilec klinov, dvigalec anodnih tokovodnikov, polnilec anodne mase.

TOZD tovarna glinice:

posluževalec filtrov, posluževalec saržirnih naprav, kurjač peči, posluževalec dekompozitjev.

TOZD vzdrževanje:

ključavničar II št. DM 33019, ključavničar II — phalec, delavec na izkopu peči, predelavec skupine za phanje, predelavec skupine za kopanje peči, predelavec skupine za montažo in demontažo, predelavec za sprotno vzdrževanje na električnih pečeh, kovač I, kovač II, kovač III, varilec I in varilec II na del. mestu št. 33008 in 33060, samo tisti delavci, ki delajo pri remontu električnih celic v hali A in B.

TOZD promet:

voznik traktorja v elektrolizi, voznik avtomobila za anodno maso.

Zaradi omejenih finančnih možnosti pridejo letos v poštev le delavci, ki so zaposleni v TGA 10 in več let.

Ostane sredstev bo prenešen po zaključnem računu za leto 1975 in leto 1976 za enak namen.

— Pravilnik o določanju tajnih podatkov ljudske obrambe in o načinu njihovega zavarovanja

Na predlog sveta za splošni ljudski odpor je dal delavski svet osnutek pravilnika v javno razpravo.

— Seminar za člane organov delavske kontrole

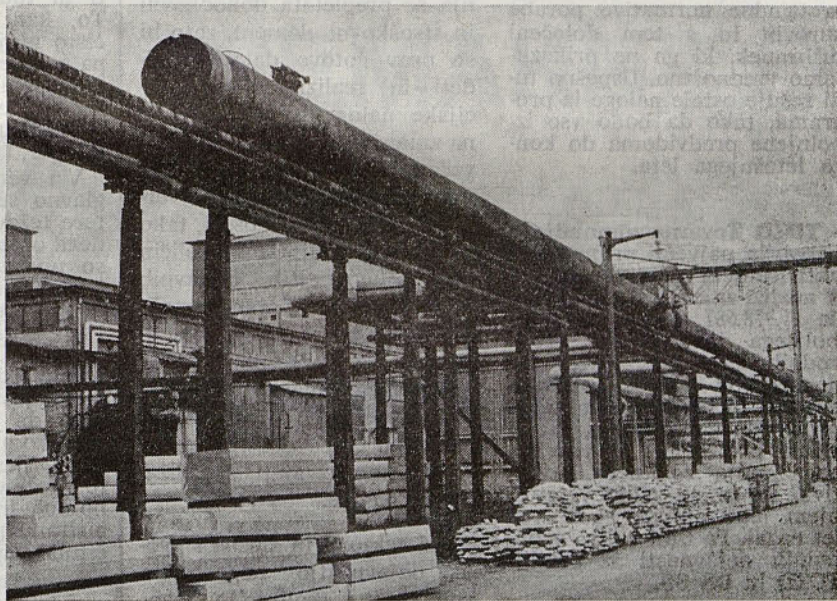
Odobren je enodnevni seminar za člane delavske kontrole: člane vseh odborov za samoupravno delavsko kontrolo TOZD in delovne skupnosti Skupnih služb, odbora za notranjo delavsko kontrolo TGA in odbora za samoupravno delavsko nadzorstvo UNIAL, ki so izvoljeni v TGA.

Seminar bo organiziral izobraževalni center TGA s pomočjo republiškega sveta ZSS, skupaj z IMPOLOM v počitniškem domu IMPOLA na Pohorju. Stroški seminarja bodo deljeni na TGA in IMPOL.

Ob koncu se je delavski svet imenoval novega člana uredniškega odbora Ivana Tuškega namesto Ivana Veljače, dipl. ing. ki ni več član delovne skupnosti TGA. V komisijo za delitev dohodka in osebnih dohodkov je imenoval Antona Koresa iz TOZD vzdrževanje namesto Konrada Rižnerja, ki ni več član delovne skupnosti TOZD vzdrževanje.

Na tej seji so člani delavskega sveta zastavili tudi več vprašanj, na katere bodo dobili pismene odgovore.

K.-n.

Cevovod

Iz teh nekaj uvodnih misli predsednika CK ZKS Franceta Popita lahko nekaj izluščimo tudi za nas — za naše pogoje poslovanja — in skušamo sami analizirati, kaj vse smo po teh vprašanih storili pri nas in kaj vse še bi bilo potrebno storiti.

Da obstajajo določene nejasnosti zaradi nekaterih zadev tudi v naši delovni organizaciji, je bilo mogoče ugotoviti iz razprave na posvetovanju predsednikov komisij in predsednikov OOS v TOZD. Ta je bila v zvezi z osnutkom samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu, sklical pa ga je predsednik sindikalne organizacije TGA Anton Kurelič.

Celotna razprava se je namreč vrtela okrog vprašanja, kako speljati stvari, da bi lahko v vseh TOZD vsi DS in njihove komisije razpravljale o omenjenem osnutku približno enako, oziroma po določeni »voznem« redu.

peljali in ali je vse v skladu z našimi notranjimi možnostmi, prizadevanji, zakonskimi določili in predpisi.

Udeleženci tega posveta so menili, da mora v ta sistem proučevanja osnutkov raznih samoupravnih sporazumov biti vključenih čimveč naših delavcev. Ti naj dajo konkretne predloge, saj je prav v tem želja in smoter, da bi vsi taki samoupravni akti bili sprejeti po večini delavcev. In to tako, da bi te vsi tudi povsem razumeli in vedeli, kaj so sprejeli in za kaj sploh pri vsem tem gre. Prav to, da delavci morajo odločiti o vsem, lahko pride najbolj do izraza predvsem na zborih delavcev, kjer bodo ti akti dokončno tudi sprejeti.

Poudaril bi rad še to, da je iz razprave na tem posvetovanju bilo mogoče ugotoviti to, da nekateri posamezniki dajejo na zborih delavcev določena, ne povsem razumljiva tolmačenja, ki delavce celo

vice, da jih bo lahko tudi resnično bolj dosledno uveljavljal na vseh področjih samoupravnega delovanja. To pa mora biti brez dvoma v rokah delovnega človeka, tistega, ki ustvarja ter ima vso pravico in dolžnost iz ustvarjenega tudi deliti dohodek.

Zato bo v bodoče nujno potrebno zadeve urediti tako, da bo odločal delovni človek, brez katerega samoupravni mehanizem ne more delovati. Če tega ne bi bilo, potem ne bi bilo več delavsko samoupravljanje takšno, kot mora biti v socialistični ureditvi.

Vsi bližnji zbori delavcev, na katerih bomo odločali o naših bodočih samoupravnih aktih, naj potekajo resnično v smeri prizadevanj delavskega razreda in mota, katerega je dal tovariš France Popit: DELAVCI MORAJO ODLOČATI!

France Meško

Izpolnjevanje stabilizacijskih nalog - uspešno

(Nadaljevanje s 4. strani)

8. POVZETEK

V analizi polletne izpolnitve programa ukrepov za aktiviranje notranjih rezerv v TOZD in OZD ugotavljamo, da izpolnjujemo zastavljene naloge — neke bolj, drugod manj uspešno.

Ugotovimo lahko, da se že pri predvidevanju stabilizacijskih ukrepov nismo povsod dovolj resno lotili nalog, enako tudi ugotavljamo sedaj, ko analiziramo dosežene rezultate: tam, kjer je bil program resno zastavljen, konkreten in so se odgovorni delavci zavzeli za njegovo realizacijo, ugotavljamo tudi vrednostni prihranek.

TOZD Tovarna glinice je realizirala stabilizacijske naloge predvsem na področju racionalizacij in tehnoloških izboljšav v vrednosti 3.632.269 din. Poleg tega je preseгла planirano proizvodnjo, dosegla ugodne normative porabe surovin in s tem določeni prihranek, ki ga ne prikazujemo vrednostno. Uspešno tudi rešuje ostale naloge iz programa, tako da bodo vse izpolnjene predvidoma do konca letošnjega leta.

TOZD Tovarna aluminija je ustvarila največji prihranek z aktiviranjem notranjih rezerv. V analizi zajeti prihranek znaša 11.378.687 din, ki izvira iz boljšega izkoriščanja proizvodnih kapacitet, zniževanja normativov porabe osnovnih surovin in boljše organizacije proizvodnega procesa. Tako visok prihranek je rezultat angažiranja celotnega kolektiva. In to ne samo v letošnjem letu, ampak skozi več let nazaj. Pa tudi vpliva vzporednih dejavnosti iz ostalih TOZD in DS SS.

Poleg prikazanega prihranka je TOZD dosegla prihranek še pri drugih aktivnostih, ki v stabilizacijskem programu niso zajete. Tako npr. ugotavljamo zmanjšanje normativa porabe anodne mase pri proizvodnji aluminija, večjo proizvodnjo anodne mase od planirane, izboljšanje delovnih pogojev v livarni itd.

Zelo pomemben vpliv na stabilizacijo ima zmanjševanje stroškov proizvodnje skozi zniževanje normativov osnovnih surovin in zniževanje specifične porabe električne energije po toni aluminija.

Za obe proizvodni TOZD ugotavljamo, da sta v TGA najbolj resno uresničevali ukrepe varčevanja.

Za TOZD vzdrževanje in TOZD promet ne ugotavljamo direktno vrednostnega učinka, kljub temu pa sta delno pripomogli (predvsem TOZD tovarna aluminija) k doseženim rezultatom v proizvodnih TOZD. Iz poročila o realizaciji stabilizacijskih nalog, kot

tudi iz samega stabilizacijskega programa je dovolj razvidno, s kakšno resnostjo sta se lotili izvajanja stabilizacijskih nalog.

Tudi v storitveni dejavnosti bi lahko marsikatero stabilizacijsko nalogo realizirali, predvsem na področju zniževanja stroškov in racionalnejše izrabe kapacitet, če bi se za to zavzeli odgovorni delavci.

V okviru delovne skupnosti **Skupnih služb** v glavnem realiziramo stabilizacijski program. Vrednostno ugotavljamo največji prihranek na področju finančne funkcije.

Med vsemi sektorji in službami je prav komercialni sektor najmanj konkretiziral stabilizacijske naloge, zato tudi ne izkazuje nobenega vrednostnega prihranka. Na področju komercialnega poslovanja se prepletata dohodkovni in stroškovni element, zato bi se prav gotovo dalo predvideti in realizirati stabilizacijske naloge, ki bi vplivale na zmanjšanje stroškov in povečanje dohodka. Npr. na nabavnem področju bi se verjetno dalo največ doseči, tako pri nabavi optimalnih količin po najugodnejših dobavnih pogojih, znižanju transportnih stroškov, koriščenju domačih surovin in materiala, dobavi kvalitetnega blaga, pravočasni nabavi itd. V bodoče bo potrebno na tem področju bolj resno izvajati stabilizacijske naloge.

Vsi sektorji in službe s svojo dejavnostjo neposredno vplivajo na realizacijo nekaterih stabilizacijskih nalog v TOZD; s tem nastane nek prihranek, katerega pa ne moremo prikazati.

Skupni vrednostni prihranek pri realizaciji stabilizacijskih nalog znaša na nivoju TGA 17.866.593 din, kar predstavlja 78 % predvidene vrednosti letnega prihranka.

Na koncu je potrebno poudariti, da moramo v drugem polletju vsi in na vseh področjih dosledno izpolniti zastavljeni stabilizacijski program. V ta namen morajo samoupravni organi sprejeti konkretne sklepe, odgovorni delavci pa skupaj z vodstvom sindikata in ZK izpeljati odločne ukrepe, da bodo stabilizacijske naloge izvajane dosledno in na vseh ravneh; ne samo v proizvodnih TOZD in v nekaterih službah DS SS.

(I-1)

POČITEK — Foto: Stojan Kerbler

Crikvenica - tokrat drugače?

Mislim, da je prav in pošteno, če napišem nekaj vrstic o letošnjem dopustovanju v našem počitniškem domu v Crikvenici.

Že nekajkrat smo o tem pretekla leta lahko brali dobro ali slabo v našem tovarniškem glasilu. Ne mislim grajati in tudi ne preveč hvaliti. To, kar mislim napisati, je čisto moje osebno mnenje in pa nekatere ugotovitve, do katerih sem prišel letos avgusta, ko sem letoval v našem domu ob morju.

Vsi vemo, da so tik pred glavno sezono nastale nekatere težave, predvsem kar zadeva osebje v domu. Manjkali so upravnik, ekonom in kuharica. Na srečo in mislim tudi v splošno zadovoljstvo vseh tistih, ki smo letos letovali v Crikvenici, pa je kadrovski oddelek TGA uspešno rešil nastali »problem«. Mislim, da je prav osebje z upravnikom na čelu tisto, ki je letos vneslo nekaj sprememb in svežine v sicer dokaj monotono in včasih slabo organizirano poslovanje našega počitniškega doma.

Ne moremo govoriti o »revoluciji«, toda bilo je nekaj malenkostnih in zdravih človeških potez, ki so vsekakor omembe vredne.

Pa pojdemo lepo po vrsti! Upam, da delim mnenje večine, če rečem, da je bilo gostoljubje osebja z upravnikom na čelu na višini. Trudili so se in skrbeli za res dobro počutje, kljub nekaterim »tehničnim« pomanjkljivostim, o katerih nameravam govoriti pozneje. Hrana je bila dobra in okusna, v dokaj velikih obrokih. Serviranje hrane je bilo res zelo hitro in dobro organizirano. Ne vem sicer, kako je bilo pred leti, toda letos so imeli otroci še malico. Drobna, toda zelo človeška je bila tudi gesta osebja, ko so vsakemu, ki je v času dopustovanja praznoval svoj rojstni dan, postavili na mizo v jedilnici šopek rož s skromnim darilom. Odražala se je tudi velika skrb upravnika za dobro gospodarjenje; že s takimi malenkostmi, kot je mletje posušenega kruha v drobtine in spravljanje praznih steklenic. Nekdo poreče, saj to je vendar normalno in tako tudi mora biti.

Že res, toda vemo, da v preteklih letih ni bilo vedno tako. Razmere se očitno popravljajo in upati je, da bo v bodoče vedno boljše. Končni rezultati poslovanja ob zaključku sezone v Crikvenici pa nam bodo povedali, ali je temu tako ali ne.

»Tehnične pomanjkljivosti«, če jih lahko tako imenujem, pa so predvsem rekviziti in skrb za športno rekreacijo. Saj smo poleg kopanja na sicer dokaj dobro urejeni in razmeroma čisti plaži, ob dobri hrani in nekoliko zastareli in obrabljeni opremi v spalnicah prepuščeni le lenarjenju in branju, pa seveda večernim aktivnostim. Večina nas je še kako pogrešala kakšno mizo ali dve za namizni tenis, čoln ali morda nekaj sandolinov in če že ni prostora za kaj drugega, pa vsaj rusko kegljišče ali prostor za balinanje, nekaj šahovnic in nekaj garnitur za igranje badmintona. To pa bi bilo tudi vse. Ni dosti, toda vendarle bi bilo dovolj.

(Nadaljevanje na 7. strani)

NA SEJMU — Foto: Stojan Kerbler

MALICA, MALICA IN ZOPET MALICA!...

O malici govorimo v TGA že od dneva, ko smo pričeli z družbeno prehrano. Skoraj vedno je razprava potekala v negativnem smislu, češ, da je to ali ono narobe. Nasprotno je tudi dejstvo, da smo v zvezi z organizirano družbeno prehrano do danes ukrenili bore malo. Glavni vzrok za tako neurejeno zadevo lahko pripišemo vsakemu posamezniku, predvsem pa odgovornim osebam, družbenopolitičnim organizacijam, organom upravljanja in strokovnim službam.

Poglejmo si sedaj, katere so dobre in slabe strani sedanje malice:

1. dobra stran
 - da je v obliki tople, v zadnjem času hladne malice sploh nimamo.
2. slaba stran
 - organizacija dela in nadzor nad celotnim režimom prehrane je nezadovoljiv;
 - kvaliteta obrokov tople malice ni zadovoljiva. Npr. večkrat je krompir ali fižol premalo skuhan, testenine so nepravilno pripravljene — v kepah, juhe so s testeninami goste kot rižota, različne jedi imajo podoben okus, v nočnih izmenah je preveč »težkih obrokov«. Preveč je ostankov hrane, ki gre v pomije itd.
 - jedilnik je preveč enoličen, ni sestavljen po letnih časih, temveč se eden in isti obrok menja skozi vso leto, med drugim pogrešamo v zimskem času svežo zelenjavo v obliki salat, v po-

letnih mesecih pa je preveč mastnih in težkih obrokov. Slednje velja tudi za nočne izmene. Vrsta in kvaliteta malice se po izmenah preveč spreminjata, itd.

- organiziranje bifeja — članom kolektiva in tujim gostom ni dana možnost, da bi dobili hladen prigrizek in napitek (sendviči, brezalkoholne pijače, kislá voda itd.). Pri tem so najbolj prizadeti delavci TOZD vzdrževanje iz dnevne izmene, ko dobijo ob koncu delovnega časa zaradi nepredvidenega strojeloma nalog, da morajo ostati v podjetju včasih tudi do večera.

Celotna problematika v zvezi z malico je dobila največji razmah junija lani, ko je bil narejen sanacijski program družbene prehrane; ta pa še do danes ni bil sprejet!

Omenjeni program je bil posredovan 8. julija 1974 v obravnavo poslovnokoordinačijskemu svetu. Ta je s svojim sklepom naložil družbenopolitičnim organizacijam TGA,

da o njem razpravljajo in dajo svoje mnenje.

Tako je predsedstvo sindikata TGA dalo noto vsem družbenopolitičnim organizacijam po TOZD, da do 15. avgusta 1974 podajo pismene predloge.

Omembe vredno je bilo dejstvo, da so v tej noti bili omenjeni med drugim tudi tile momenti: pomembnost družbene prehrane njena nekvaliteta in neorganiziranost, kakor tudi potreba po bifeju, kjer bi delavcu ali gostu v TGA nudili hladne prigrizke, brezalkoholne pijače in cigarete!

Od tega časa do danes ni bilo storjenega domala ničesar in tako po več kot enem letu nismo sprejeli sanacijskega programa družbene prehrane in nadaljujemo s kritiki, umestnimi ali neumestnimi. Pri tem pa se nihče ne vpraša, kje so vzroki, da sanacijski program še do danes ni bil sprejet in kje so odgovorne osebe, katere bi morale ukrepati.

V tem letu je zopet prišla na vrsto topla malica, na podlagi pripomb delavcev zastran kvalitete obrokov. Iz tega raz-

loga je bila izvedena informativna anketa v TOZD aluminij med 28. februarjem in 5. marcem. Izid ankete, objavljen v 3. št. našega glasila, je nazorno prikazal stanje malice, kjer je bilo potrjeno mnenje predsedstva sindikata iz lanskega leta. To je v tem stavku že bilo omenjeno. Žalostno je namreč dejstvo, da do danes o tej anketi ni razpravljajal nihče drug kot DS TGA!

Ta organ je o tej anketi razpravljajal 2. aprila 1975 in ob tej priložnosti so člani zastavljali konkretna vprašanja v zvezi s sklepom, ki je nalagal splošnemu sektorju, da poda v zvezi s tem ustrezen odgovor. Člani DS so odgovor splošnega sektorja ravnodušno sprejeli, kljub temu, da na njihova vprašanja posredovani odgovori niso bili vsi točni. Tako tudi DS TGA v tej akciji ni uspel.

Po tem dogodku so prihajala razna obvestila, kot na primer: da nudijo članom kolektiva poleg toplega obroka še tri vrste hladne malice. Torej je možno dobiti hladno in toplo malico. Pri hladni malici je bil izbor zelo pičel, to-

rej vsak tretji dan bi prišla na vrsto enaka hrana. Drugo obvestilo je bilo v zvezi z danjem hladne malice članom organov upravljanja, ki delajo v izmenah in kateri v prostih dnevih hodijo na seje.

Nekaj dni po teh objavah je prišlo do spremembe. Izbor hladnih obrokov se je povečal na sedem vrst, za člane OU pa je bila poleg hladnega obroka podana možnost še za naročila toplega obroka.

Opis teh dveh obvestil nam zgovorno pove, da so razne akcije v zvezi z malico nestrokovno pripravljene. Toda kasneje, z malo več razumevanja, dobre volje in elastičnosti, se dá vse lepo urediti.

Na koncu naj omenim, da če že nismo edini, smo pa ena od redkih OZD z okrog 1800 delavci v Sloveniji, ki nima urejene družbene prehrane. Menim, da je skrajni čas, da se zbudimo in v zvezi s tem ukrenemo vse potrebno; pri tem pa bo dobrodošlo tesno sodelovanje splošnega sektorja — KSS — OA — SVD — družbenopolitičnih organizacij — organov upravljanja in drugih dejavnikov.

-k

KDAJ SE BO PREMAKNILO TUDI PRI NAS?

Gre za premakljivi delovni čas, o katerem smo v našem glasilu že pisali v več nada-

ljevanjih in kot kaže, brez odmeva. Prav nič se še dosejaj ni premaknilo v tej smeri. Smo res tako togi, da niti poskusiti ne želimo, še več: niti slišati nočemo o novejših metodah in organizacijskih prijemih.

Do takih razmišljanj me je navedel sestavek v glasilu Metalne »Naša tovarna«, kjer je v septembrski številki podan pregled šestmesečne poskusne dobe s premakljivim delovnim časom v upravnem posloju Metalne. Rezultate so ugotavljali z anketo, ki je zajela 218 članov kolektiva. Podatki iz ankete so:

- delavci bolj sproščeni pri delu (128)
- večina ustvarja višek fonda ur mesečno (80)
- večina se navdušuje za uvedbo PDC tudi v drugih oddelkih (195)
- večina meni, da se kot samoupravljalci, ki upravljajo delovno organizacijo, lahko v okviru možnosti odločajo tudi o svoji prisotnosti na delu (197)
- da naj bodo sestanki organizirani po 13. uri (127)
- da je PDC ugodnost, ki lahko vpliva na odločitve za sklenitev delovnega razmerja (177)
- da je potrebno uzakoniti PDC v službah, ki so imele poskusno obdobje, in nadaljevati s postopnim uvajanjem tudi v drugih de-

lih podjetja, kjer je to možno (208).

Anketa je pokazala, da je PDC sprejemljiva, napredna in za samoupravljanje ustrezna organizacijska oblika delovnega časa, zato jo je potrebno uzakoniti s samoupravnimi akti. Obojestranska korist PDC, tako za delavca kot za delovno organizacijo, je privedla do tega, da je DS Metalne s posebnim sklepom podprl akcijo za uvajanje PDC, pa se zavzel tudi za to, da je bil uzakonjen v samoupravnih aktih in da se bo akcija nadaljevala.

Tako torej v Metalni, kako pa pri nas? Že sedaj smo dobro leto v zaostanku za Metalno, ta pa ni edina s PDC, a ker še ni nobenih znakov, da kdorkoli o tem kaj razmišlja — niti službe, niti družbenopolitične organizacije — bomo ta zaostanek še raztegnili. Vsak čas bo v razpravi nov samoupravni sporazum o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu; to je akt, v katerem bodo med drugim tudi določila o delovnem času. Primerno bi bilo, da bi v ta sporazum vključili tudi uvedbo PDC.

Predsedstvo sindikata naj o tem razpravlja in predlaga poskusno uvedbo PDC tam, kjer tehnologija dela to omogoča in dopušča.

Da še enkrat na kratko ponovimo, kaj pričakujemo od predlagane novitete:

- sproščenost in zadovoljstvo delavca
- manj bolniških izostankov
- manj nadurnega dela
- prekrivanje služb z ostalimi izmenami
- večja koordinacija dela v službah in med službami.

In še bi lahko naštevali, vendar si o tem lahko vsakdo več prebere v 2., 3. in 5. številki Aluminija.

— o —

V razvitih deželah, kjer so pred leti pričeli z uvajanjem PDC, so šli še korak naprej. Delovno mesto in okolje prilagajajo človeku — ne da bi se človek prilagajal delovnemu mestu. Nekoč tako opevani tekoči trak, kot vrhunec moderne organizacije dela, že opuščajo in raje uvajajo skupinsko tehnologijo. Zopet z enakim namenom: da bi se delavec — človek čimbolje počutil. Rezultat bo vsekakor večja produktivnost.

Kaj več o tem pa morda kdaj drugič!

— ČK —

Crikvenica - tokrat drugače?

(Nadaljevanje s 6. strani)

Ko v današnjem času vse pogosteje govorimo o športni in rekreativni dejavnosti zaposlenih (TRIM), pravimo ponavadi, da ni časa in pogojev za to. Toda, če tam, kjer je dovolj časa in so dani domala vsi pogoji, tega ne izkoristimo, potem bomo verjetno še dolgo le govorili.

Prepričan sem, da investicija za omenjeno športno ali rekreativno dejavnost in opremo ni tolikšna, da je TGA ne bi mogla »prenesti«. Samo voda, sonce in dobra hrana so namreč premalo za dobro počutje vse bolj zahtevnega turista — dopustnika, pa naj si bo to v mednarodnih, doma-

čih ali sindikalnih razmerah.

Večkrat sem že slišal pravico med zaposlenimi v tovarni o tem, ali je sploh potrebno kaj vlagati v tako dejavnost, in tudi o tem, ali je potreben referent za to ali ne. Referenta za rekreacijo sicer nimamo, mislim pa, da je še kako potreben, saj bi se ob strokovnem vodstvu in ob minimalnih vlaganjih v rekreativno dejavnost hitro pokazali pozitivni rezultati.

O tem bi se dalo sicer še mnogo napisati, toda to je že tema, ki najbrž spada pod drugačen naslov.

(PA)

PRAVICE IN ODGOVORNOST PO NOVEM SAMOUPRAVNEM SPORAZUMU O VARSTVU PRI DELU

V novem samoupravnem sporazumu o varstvu pri delu TGA je med drugimi tudi poglavje, ki obravnava eno od najbolj delikatnih obveznosti: posebne pravice in odgovornost odgovornih delavcev s področja varstva pri delu.

Pravna zasnova tega poglavja temelji na 128. členu Ustave SR Slovenije, kjer je poslovodni organ OZD ali TOZD lahko individualen ali pa kolegijski. V prvem primeru je odgovorna oseba direktor, v drugem pa predsednik kolegijskega organa.

Poleg direktorja OZD in TOZD so odgovorne osebe vsi tisti delavci, ki so na takšnih vodilnih in drugih delovnih mestih, katere opredeljuje 26. člen Zakona o varstvu pri delu (Ur. l. SRS 32/74). Na podlagi teh zakonskih osnov imamo v našem samoupravnem sporazumu navedeno naslednje:

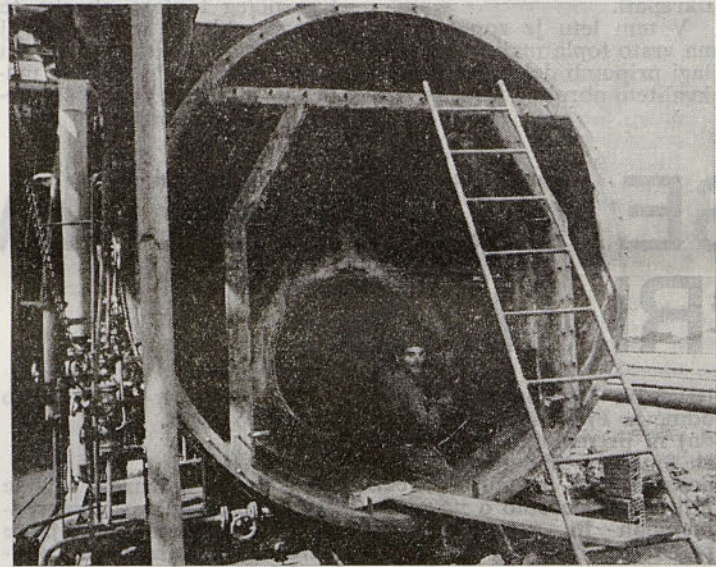
a) Poslovodni organ (direktor) OZD in direktor TOZD je odgovoren iz varstva zlasti za:

- zakonitost pri izvrševanju nalog v zvezi z izvajanjem in zagotavljanjem varstva pri delu;
- nadziranje vodilnih in drugih delavcev v organizaciji, da vsak na svojem delovnem mestu v okviru svojih rednih nalog skrbi za opravljanje nalog s področja varstva pri delu;
- organizacijo in delovanje službe varstva pri delu ter nadziranje njenega dela (glavni direktor OZD);
- izvrševanje sklepov DS in njegovih izvršilnih organov;
- obveščanje delavcev o stanju in problemih varstva pri delu;
- vodenje in koordiniranje dela pri izvrševanju nalog s področja varstva pri delu;
- izvrševanje posebnih obveznosti do inšpektorja dela; DS TOZD predlaga odobritev finančnih sredstev za izvršitev posameznih varstvenih ukrepov;
- da uvede postopek proti delavcu zaradi opustitve predpisanih varstvenih ukrepov;
- skrbi, da se delavci pri delu vzgajajo in poučijo o varnem delu in da je njihovo znanje preizkušeno;
- da odstrani delavca z dela, če je pod vplivom sredstev, ki lahko izzovejo intoksikacije in ukrepa po ustreznem pravilniku;
- opravlja druge zadeve s področja varstva pri delu;
- da izda SVD pismeno pooblastilo v zvezi s prepovedjo dela na delovnih mestih ali pri delu, kjer grozi delavcu neposredna nevarnost za življenje ali zdravje.

b) Delavci na vodilnih in vodstvenih mestih ter vodje strokovnih služb so na svojem delovnem mestu odgovorni za izvajanje nalog v zvezi z varstvom pri delu, zlasti pa so dolžni skrbeti:

- da so izvajani varstveni ukrepi in normativi;
- da so uporabljena sredstva in oprema za osebno varstvo pri delu;
- da so delovne naprave in priprave v brezhibnem stanju in da so uporabljane pravilno in namensko;
- da so preprečevane poškodbe in obolenja v zvezi z delom;

- da je primerno ukrepano, da bi odpravili vzroke poškodb in zdravstvenih okvar;
- da takoj obvestijo o vsaki nezgodi SVD;
- da so delavci na delu poučeni o varnem delu in da so navajani na varno delo;
- da je uveden postopek proti delavcu zaradi opustitve predpisanih varstvenih ukrepov;
- da skrbijo za preučevanje in preizkušanje znanja o varstvu pri delu;
- da razporejajo na delovna mesta z večjo nevarnostjo za poškodbe in zdravstvene okvare samo delavce, ki izpolnjujejo posebne pogoje za tako delo;
- da so izvajani predhodni varstveni ukrepi za delovne priprave in naprave ter gradbene objekte in njihove prostore;
- da odstrani delavca z dela, če je pod vplivom sredstev, ki lahko izzovejo in-

Remont mazutnega kotla

- toksikacije in ukrepa po internem pravilniku o izvajanju kontrole intoksikacije;
- da sestavi obratna navodila v zvezi z varnim delom, oziroma, da za nove priprave in naprave priskrbi ustrezna navodila in da za nove gradbene objekte, prostore, delovna mesta in dela priskrbi ustrezno dokumentacijo;
- da pri dopolnjevanju, izpolnjevanju, konstruiranju in projektiranju ter pri spreminjanju tehnološkega in delovnega procesa ter v skladu s spremembami delovnih razmer, ki nastajajo z uvedbo novih tehnoloških postopkov, novih delovnih priprav in naprav, sestavi obratna navodila v zvezi z varnim delom, oziroma, da za nove postopke, delovne priprave in naprave priskrbi ustrezna navodila za varno delo; o vsaki taki spremembi pa je dolžan obvestiti SVD, katera da v okviru svoje prostornosti ali po zunanjih institucijah potrebno soglasje;
- da lahko kadarkoli zahteva oceno delovne sposobnosti za delavca;
- da razporedi delavca na delovno mesto oziroma de-

la v skladu z zdravstvenimi in psihofizičnimi sposobnostmi;

- da so izpolnjene druge obveznosti v zvezi z varstvom pri delu;
 - da je odstranjen delavec z dela, če ne upošteva varstvenih ukrepov.
- c) Pooblaščen vodja del v organizaciji, vodja izmene, predelavec, skupinovodja ipd. je na svojem delovnem mestu odgovoren za varno delo delavcev in za upoštevanje varstvenih ukrepov, zlasti pa je dolžan da:
- vsakega delavca ob razporeditvi na delovno mesto, pa tudi med delom, če se spremenijo delovne razmere, pouči o nevarnosti, ki pretijo pri delu njegovemu zdravju ali življenju;
 - pouči delavca o najprimernejšem načinu opravljanja dela, načinu, ki mu zagotavlja varnost pri delu;
 - seznanji delavca z varstvenimi ukrepi, katere mora upoštevati, in z okoliščinami, ki take ukrepe narekujejo;
 - skrbi, da so pri delu namensko uporabljena pred-

Razvoj inventivne dejavnosti

Inventivna dejavnost na področju tehnike zajema izumiteljstvo, novatorstvo in racionalizatorstvo. Ta dejavnost zavzema vedno vidnejše mesto med dejavniki sodobnega razvoja proizvodnih sil. Dinamične napredke te dejavnosti na svetu ne moremo kvantitativno točno opredeliti, ker ne obstajajo statistike, ki bi zajemale inventivno dejavnost v celoti.

Vendar na podlagi opisanih prikazov in parcialnih podatkov lahko ugotovimo pospešen razvoj inventivne dejavnosti v vseh državah. Čim bolj so države razvite, tem hitrejši je ta razvoj.

V Sovjetski zvezi, Nemški demokratični republiki, Češkoslovaški in drugih socialističnih državah ima inventivna dejavnost množični značaj. Izumitelji, novatorji in racionalizatorji dobivajo družbena priznanja, ki jih uvrščajo med državljane, zaslužne za graditev socializma. Pri tem velja dodati še to, da je v teh državah dokaj dobro urejen sistem gmotnega vzpodbujanja, to je odškodnine, daljši letni dopust, pravica do večjega stanovanja, prednost pri dodeljevanju štipendij itd.

Obseg inventivne dejavnosti v teh državah kažejo podatki o številu novatorskih in racionalizatorskih predlogov.

V Združenih državah Amerike, Veliki Britaniji, Zvezni republiki Nemčiji in v ostalih kapitalističnih državah je v podjetjih razvita vrsta oblik,

preko katerih skušajo vključiti čimveč ljudi v inovacijski proces ne glede na delovno mesto in izobrazbo. Sistemi, ki služijo temu namenu, so učinkoviti in vzpodbujajo izumiteljstvo in racionalizatorstvo — ne le z denarnimi nagradami, temveč tudi z moralnimi priznanji. V Ameriki poznajo takoimenovani Suggestion System; tega uveljavljajo v več kot 10.000 podjetij in po katerem vsako leto moralno in materialno nagradujejo stotisoče ljudi.

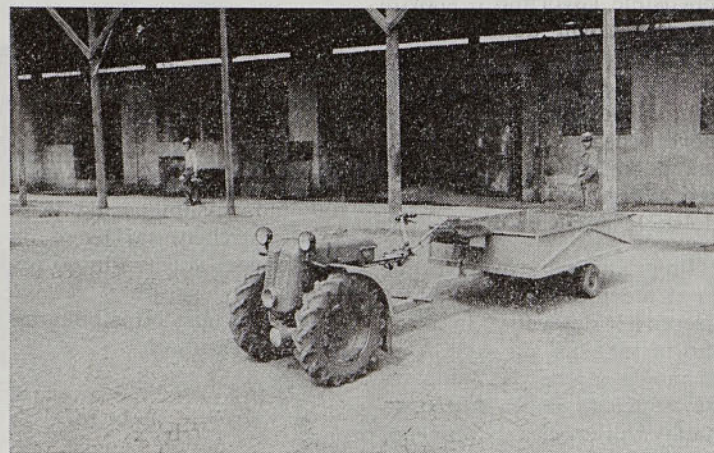
O inventivni dejavnosti, ki se nanaša na patente, je mogoče dobiti popolnejšo sliko na podlagi statistike prijavljenih in registriranih patentov.

V 26 državah Evrope, ZDA in Japonski so v letu 1970 prijavili 697.591, registrirali pa 325.097 patentov. Če bi naredili pregled po državah, bi ugotovili, da je v razvitih državah prijavljenih in registriranih 95 % patentov.

Naša država močno zaostaja — tako glede prijavljenih, kakor tudi glede registriranih patentov. Prav tako, kakor pri patentih, zaostajamo tudi pri tehničnih izboljšavah in koristnih predlogih.

Avtorji tehničnih izboljšav so v tujih državah v glavnem ljudje iz proizvodnje, poleg inženirjev in tehnikov je največ kvalificiranih in visokokvalificiranih delavcev.

Zanimivo pa je, da pri nas največ patentov prijavljajo zasebniki, nato industrijska podjetja, najmanj pa inštituti.

Traktor

OBISKALI SMO JIH - V JAJCU

13. in 14. septembra smo obiskali TOZD rudnik boksita Jajce in tako vrnili lanske obiske njihove delegacije pri nas.

Ta obisk ni bila samo vrnitev njihovega obiska, ampak tudi priložnost, da se vsaj delno spoznamo z ljudmi, z načinom dela, z njihovimi težavami in problemi pri kopanju boksita, za nas najvažnejše surovine.

Ob prihodu so nas pred mestom Jajce pričakali na cesti, kljub temu, da je rahlo deževalo: tehnični direktor, predsednik sindikata in predsednica DS, pa nas resnično pristrčno sprejeli. Vodili so nas do njihovega res skromnega upravnega poslopja, kjer je vsak dobil kuverto, v kateri je bil program našega gibanja v Jajcu, njihova značka, pa mali bilten raznih kulturnih in zgodovinskih znamenitosti mesta Jajce. Lahko zapišemo, da smo bili malce presenečeni zaradi take pozornosti.

Po krajšem pozdravnem govoru tehničnega direktorja in predsednika sindikata ter manjši zakuski so nas, kot je bilo v programu zapisano, povabili v 30 km oddaljeni rudnik Poljane s 1360 m nadmorske višine. Samo Jajce pa leži nekaj nad 300 m nadmorske višine.

Ko smo se začeli vzpenjati v hribe, smo takoj opazili, da je vožnja za šoferje vse prej kot prijetna in da so tam šoferji pravi mojstri vožnje. Kajti, zaradi zelo skalovitega terena je cesta ponekod zelo ozka in ima ostre zavojne, v sredini ceste pa tu in tam izstopa še živa skala. Naš avto-bus, ki je bil precej dolg in njegova karoserija nižja cesti, se je skozi ostre ovinke komaj prebil. Po tej cesti vozijo šoferji tovornjake s prikolicami in peljejo naenkrat od 25 do 30 ton boksita.

Tu bi takoj omenil, da vozijo boksit okrog 27 km po taki cesti navzdol, nato pa še po asfaltni okrog 60 km na postajo Banja Luka, kjer ga nakladajo na železniške vagonce.

(Nadaljevanje na 11. strani)

KAKO ORGANIZIRATI SAMOUPRAVNE KOMUNIKACIJE

v temeljni organizaciji združenega dela?

(Nadaljevanje iz prejšnje številke in konec)

Vsakršno neizpolnjevanje teh določb je hujša kršitev delovnih dolžnosti, ker ovira delo organov samoupravljanja in ker onemogoča delavcem uresničevanje pravic in dolžnosti v zvezi s samoupravljanjem. Član delovne skupnosti ima pravice in dolžnosti:

- upravljati delovno organizacijo neposredno ali po organih upravljanja, katere sam voli;
- organizirati proizvodnjo ali drugo dejavnost, skrbeti za razvoj delovne organizacije, določati načrte in programe za njeno delo in njen razvoj;
- odločati o menjavi ustvarjenih proizvodov oziroma storitev ter o drugih vprašanjih, ki zadevajo poslovanje delovne organizacije;
- odločati o rabi družbenih sredstev in o razpolaganju z njimi, da bi dosegli čimvečji učinek za delovno organizacijo in družbeno skupnost;
- razporejati dohodek delovne organizacije in zagotavljati razvoj materialne osnove svojega dela;
- deliti dohodek med delovne ljudi;
- izpolnjevati obveznosti, katere ima delovna organizacija do družbene skupnosti;
- odločati o vstopu ljudi v delovno razmerje z delovno organizacijo, o prenehanju tega razmerja in o drugih medsebojnih delovnih razmerjih;
- določati v skladu s splošnimi delovnimi pogoji delovni čas v delovni organizaciji in urejati druga vprašanja, ki imajo skupen pomen;
- zagotavljati notranji nadzor in javnost dela ter poslovanja delovne organizacije;
- urejati in izboljševati delovne pogoje, organizirati varstvo pri delu in počitek;
- zagotavljati pogoje za svoje izobraževanje in strokovno izpopolnjevanje;
- zagotavljati pogoje za povečanje svojega osebnega in družbenega standarda;
- odločati o izločitvi dela delovne organizacije v posebno organizacijo ter o spojitvi ali združitvi delovne organizacije z drugimi delovnimi organizacijami.

Organizacija dela in upravljanja v delovni organizaciji morata omogočati delovnim ljudem, da na vsaki stopnji in v vseh delih delovne organizacije ter njenega delovnega procesa, ki pomeni celoto, kar najbolj neposredno odločajo o vprašanjih dela, o urejanju medsebojnih razmerij, o delitvi dohodka in o drugih vprašanjih, ki zadevajo njihov ekonomski položaj, hkrati pa morata zagotavljati najugodnejše delovne pogoje in poslovanje delovne organizacije kot celote.

S takim izhodiščem je mogoče predlagano shemo komuniciranja organov samoupravljanja vnaprej določiti, interno uzakoniti, terminirati posamezne nujne komunikacije, pa opisati dolžnosti in pravice vseh tistih, ki v komunikacijskih odnosih (razmerjih pri delu organov samoupravljanja) sodelujejo.

Za lažje razumevanje naj opozorim, da v predloženi shemi pomeni polna, mastna črta tok informacij informativne službe ali centra za obveščanje, ki prihajajo med oddajo ali objavo po razpoložljivih kanalih do članov delovne skupnosti; da pomeni črtkana črta tok predlogov, pripomb, mnenj in ugovorov članov delovne skupnosti kot posledica njihovih medsebojnih interakcij ali vplivov in učinkovanj in kot odraz, odjek ali »feed back« nanje; da pomeni pikčasta črta tok predlogov z ustreznimi utemeljitvami in gradivom, katere dajejo predlagatelji organom samoupravljanja v razpravo in dokončno odločanje po predhodnem konsultiranju ali posvetovanju člani delovne skupnosti; da pomeni kombinirana pikčasto-črtkana črta tok sprejetih sklepov ali odločitev organov samoupravljanja; in da pomeni debela črta tok zadolžitve, ki izhajajo iz sprejetih sklepov ali odločitev in zadevajo neposredno tiste, ki jih morajo izvršiti, posredno pa vse člane delovne skupnosti!

(Skrbno preštudirajte shemo komuniciranja udeležencev sprejemanja samoupravnih odločitev — od predloga odločitve do sprejetja odločitve, njenega uresničevanja in kontrole!)

Opis in razčlenitev posameznih komunikacij v shemi komuniciranja

V shemi komuniciranja so vse komunikacije označene z zaporednimi števkami, ki kažejo s tem tudi časovno zaporedje stikov med tistimi, ki v komunikacijskih odnosih (razmerjih pri delu organov samoupravljanja) sodelujejo.

KOMUNIKACIJA 1 je prvi ali začetni stik med predlagateljem in informativno službo, ko predlagatelj svoje predloge in ustrezno gradivo za organe samoupravljanja šele pripravlja. Omogoči naj informativni službi, da pravočasno pripravi vse za začetek obveščanja. Pri tem pa se mora seveda držati navodil in priporočil predlagatelja, ki najboljše ve, katere elemente informacije je mogoče že posredovati članom delovne skupnosti in katerih zaradi preuranjenosti še ne. Hkrati pomaga informativna služba predlagatelju z nasveti, ki zadevajo jasnost, razumljivost in celovitost gradiva, po potrebi pripravila za same organe samoupravljanja primerna ponazorila (zidne liste, tabele, flanelograme, diapozitive itn.). Pri tem upošteva najnovejšo dosežke sociologije javnega mnenja in teorije družbenega obveščanja ter zasleduje vidike dobrega in pravičnega obojesmernega komuniciranja med predlagateljem in organi samoupravljanja, oziroma člani delovne skupnosti.

KOMUNIKACIJA 2 je prvi del ali začetek krožnega informacijskega toka, katerega organizira informativna služba. Na osnovi začetnih že zadostnih informacij prične objavljati po razpoložljivih kanalih članom delovne skupnosti glavne značilnosti materialov, katere pripravljajo predlagatelji za organe samoupravljanja, na osnovi katerih bodo ti kasneje — po preverjanju med člani delovne skupnosti — razpravljali in sprejeli ustrezne sklepe.

S takim obveščanjem vzbujamo med člani delovne skupnosti zanimanje za predvidene seje organov samoupravljanja, oziroma za posamezne točke njihovih dnevnih redov in jim tako omogočimo, da že dovolj zgodaj, v medsebojnih stikih in interakcijah, izmenjajo mnenja in poglede. Tako lahko potem na razne načine tudi reagirajo in povedo, kaj jim je všeč in kaj ne, pa kaj novega, dodatnega predlagajo.

KOMUNIKACIJA 3 je stik med predlagateljem in tajništvom ali administracijo organov samoupravljanja, ki zagotavlja, da prejme tajništvo za seje organov samoupravljanja pravočasno ustrezno gradivo s predlaganimi sklepi.

(Nadaljevanje na 10. strani)

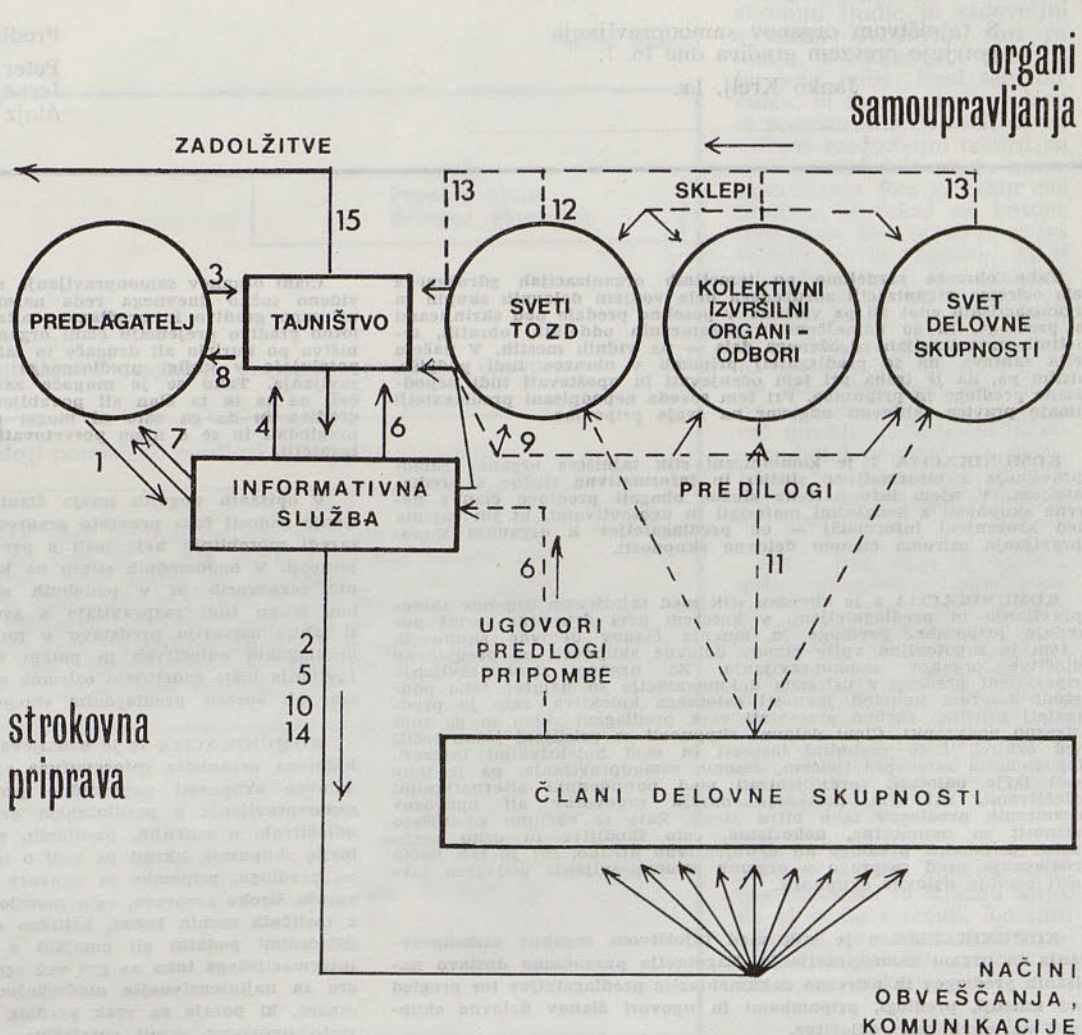
RUSKAJA TROJKA JE SKRAJSALA POTOVALNI ČAS MED MOSKVO IN LENINGRADOM ZA POLOVICO

V Rusiji je na progi med Leningradom in Moskvo v juliju začel obratovati nov vlak. Vlak ima klimatizirane vagonce in prevozi 700 km dolgo progo med obema velemestoma s povprečno hitrostjo 160 kilometrov na uro. Pozneje bi se naj ta hitrost povečala na 200 kilometrov na uro. Po vožnem redu se bo čas potovanja skrajšal od 8 na 4 ure.

Vagoni so opremljeni z vrtljivimi sedeži, tako da jih je možno postaviti vedno v smer vožnje.

Sovjetske železnice imajo sedaj skupno 137.000 km železniških prog, na katerih vozi dnevno do 17.000 različnih vlakov.

Shema komuniciranja udeležencev sprejemanja samoupravnih odločitev — od predloga odločitve do sprejetja odločitve, njenega uresničevanja in kontrole.

OBISKALI SMO JIH - V JAJCU

POMANJKANJE SANITARIJ

(Nadaljevanje z 9. strani)

Rudniki in delovni pogoji v njih:

Rudniki boksita v Jajcu nimajo zunanjšega izkopa, ampak notranjšega. Vsega imajo 6 takih rudnikov, od katerih je rudnik Poljane največji in njegov boksit tudi najkvalitetnejši. V rudniku Poljane kopajo boksit v 200 m globokih rovih, okrog 60 m pod živo skalo. Najdobišča boksita so različne velikosti — med skalovjem. Boksit razstreljujejo z rahlim eksplozivom; če pa so prevelike grude, ga tolčejo, nakladajo na vagončke (včasih je spravilo do vagončkov zelo težavno), nato vagonček izvlečejo z jekleno vrvjo iz jame na lesen stolp z nekakšnim kraterjem, v katere-

ga polnijo boksit in ga iz njega potem tovorijo na kamione.

Delo v rudniku je zelo naporno in težavno. V jami pa je zrak nasičen še z nekim plinom. Ta včasih pritiska precej na pljuča in po njem peče v obeh. Do lani so vsa nakladanja v jamah opravljali ročno, sedaj imajo vsaj stroje za nakladanje. V skupinah delata po dva delavca in imata normo. V 8 urah nakopljeta 30 ton boksita. Če norme lahko dosežajo, zaslužijo mesečno od 2.500 do 2.600 dinarjev.

Nič kaj vzpodbudne plače, kajne?

Delavci pravijo, da bi za svoje delo morali zaslužiti od 3.400 do 3.500 dinarjev, kar je tudi res, zavedajo pa se, da boksit pač ni mogoče dražje prodati in da jim eno tretjino njihovega dohodka odnesejo prevozniki kamionov. Nimajo namreč za prevoz boksita do Banja Luke svojih kamionov, ampak jim ga vozi banjaluško transportno podjetje. Vsa leta sem se že trudilo, da bi prišli do svojih kamionov, kar jim ne uspe, ker je dohodek za prodani boksit pičel. Radi bi se tudi bolj avtomatizirali za pridobivanje boksita na izkopih, pa jim tudi to ne uspeva, zaradi pomanjkanja denarja.

Delavci delajo v rudniku v dveh izmenah. Na planini ostajajo ves teden. Vsakodnevni prevoz bi namreč bil prenaporen in predrag, saj traja vožnja v hrib kar dobro uro.

Pri rudniku imajo barako za bivanje, kuhinjo in jedilnico, kjer se hranijo. Moramo priznati, da so to res skromni ljudje in zadovoljni s takim življenjem, kot ga imajo, z zaupanjem pač, da bo jutri bolje. Imel sem občutek, in to sem tudi razbral iz pogovorov z delavci, da so njihovi medsebojni odnosi na visoki ravni delavskega samoupravljanja. Res so kakor ena družina in tukaj ne izstopa tisti »jaz«. Delavci so sami povedali: vsi se trudimo, da bi čimveč naredili in zaslužili, pa naj si bo to vodstvo ali kopači. Ravno tako so odnosi med nami enaki, pa naj je to direktor ali delavec v jami. Sicer pa smo imeli sami priložnost videti: če je namreč direktor s katerim delavcem hotel govoriti, ga je poklical kar po imenu, pogovor med obema pa je potekal čisto sproščeno.

Drugi dan smo si ogledali nekaj znamenitosti mesta Jajce. Nato so nas spremljali v 30 km oddaljeni hotel v smeri našega povratka, kjer so nam pripravili kosilo. Med kosilom je stekel še pogovor o medsebojnih partnerskih odnosih, z željo seveda, da bi naše medsebojno sodelovanje bilo čimbolj povezano, odkrito in pošteno.

Slovo je bilo ganljivo, saj so nam močno stiskali roke, nas objemali in izražali željo, da bi se še videvali. Ko smo odhajali, so nam mahali v pozdrav, dokler se avtobus ni skrtil za ovinkom.

Anton Zadravec

KAKO ORGANIZIRATI SAMOUPRAVNE KOMUNIKACIJE...

KOMUNIKACIJA 11 je odraz in posledica procesov, katere sproži komunikacija 10. Člani delovne skupnosti sami ali po svojih izvoljenih predstavnikih v organih samoupravljanja med sejem izražajo svoje mnenje, pripombe in predloge ter kritiko članov delovne skupnosti. Seje organov samoupravljanja so v načelu javne, zato jim lahko prisostvujejo člani delovne skupnosti.

KOMUNIKACIJA 14 je zadnji ali sklepni del krožnega informacijskega toka, katerega organizira informativna služba. O sprejetih sklepih, iz njih izhajajočih nalogah in obveznostih članov delovne skupnosti obvesti celotno delovno skupnost. Seveda pa tudi sproti obvešča o poteku uresničevanja sprejetih sklepov ali odločitev, o uspehih in neuspehih, o vzrokih za neuspehe, pa tudi o posledicah, če določen sklep ali odločitev ni izpolnjena.

KOMUNIKACIJA 15 je sklepni del v sistemu samoupravljanja komunikiranja, če izvzamemo kontrolno funkcijo organov samoupravljanja nad izvrševanjem njihovih odločitev. Tajništvo organov samoupravljanja oddaja na osnovi zapisnikov nosilcem zadolžitve sproti, največ pa tri dni po sejah, posebne — v obrazcih zapisane — zadolžitve v več kopijah, katere vedno podpisujejo predsednik ustre-

nega organa samoupravljanja, direktor ali upravitelj delovne organizacije. Ena kopija ostane v tajništvu organov samoupravljanja; na njej je podpis prevzemnika zadolžitve z vpisanim datumom prevzema. Tako je mogoče tajništvu sproti preverjati, katere zadolžitve morajo biti ob določenem roku izpolnjene, saj mora zadolžena oseba na hrbtini strani prevzetega izvoda zadolžitve napisati kratko poročilo o izvršitvi.

SKLEP

Shema predlaganega komuniciranja organov samoupravljanja, se bo zdela komu morebiti precej zapletena. Verjetno bomo očitali, da pomeni tak sistem dela organov samoupravljanja krnitev samega bistva samoupravljanja. Zato naj v sklepih misli ponovim, da uveljavitev modela lahko služi le kot osnova in izhodišče za razčlenitev dolžnosti in pravic tistih, ki sodelujejo v sistemu sprejemanja samoupravnih odločitev. Kljub prizadevanjem, da bi postopke poenostavili, pa se pokaže, da to ni mogoče, če naj pri tem ne bo prizadeta jasna razmejitev nalog in pristojnosti članov delovne skupnosti. Prav tega pa nam v delovanju organov samoupravljanja še kako manjka!

Primer obrazca za predloge, pripombe in ugovore članov kolektiva glede predvidenih sklepov ali odločitev organov samoupravljanja:

Dušan Rebolj

DELOVNA ORGANIZACIJA »X«		Predlog člana delovne skupnosti
Poslovnemu odboru		
Glede na predloženo gradivo s sklepi za naslednjo sejo imam naslednje pripombe, predloge, ugovore:		
Zap. št.	Opis predlaganega sklepa organa samoupravljanja	Moji pomisleki, predlogi, pripombe in mnenja
1.	Poslovnemu odboru je predlagan sklep: da velja s 1. avgustom 1973 za vse člane delovne organizacije v dopolnanski izmeni začetek dela ob 6. uri.	Kolikor vem, imamo pri nas 42 delavcev, ki se morajo na delo in z dela voziti z javnimi prevoznimi sredstvi. Med njimi je 31 takih, ki imajo prvo možno zvezo šele med 6.20 in 6.30 uro in bi začetek dela venomer zamujali. Predlagam, da bi veljal zanje začetek dela ob 6.45 in da bi zanje delo trajalo do 14.45 ure. Prihajanje teh delavcev na delo naj kontrolirajo dežurni vratarji.
Za tajništvo organov samoupravljanja potrjujem prevzem predloga dne 1. 8.		Predlagatelj: Jože Povhar, l.r.

KMALU URNIK ZA TRENINGE

V okviru organizacije rekreacije po sindikatu TGA se bo pričela novembra 1975 redna vadba v različnih športnih in rekreativnih panogah za člane kolektiva.

Zaželeno je, da bi se prijavilo čimveč članov kolektiva, predvsem še žensk, razen seveda za vojaški peterboj in mali nogomet; to sta izključno moški disciplini.

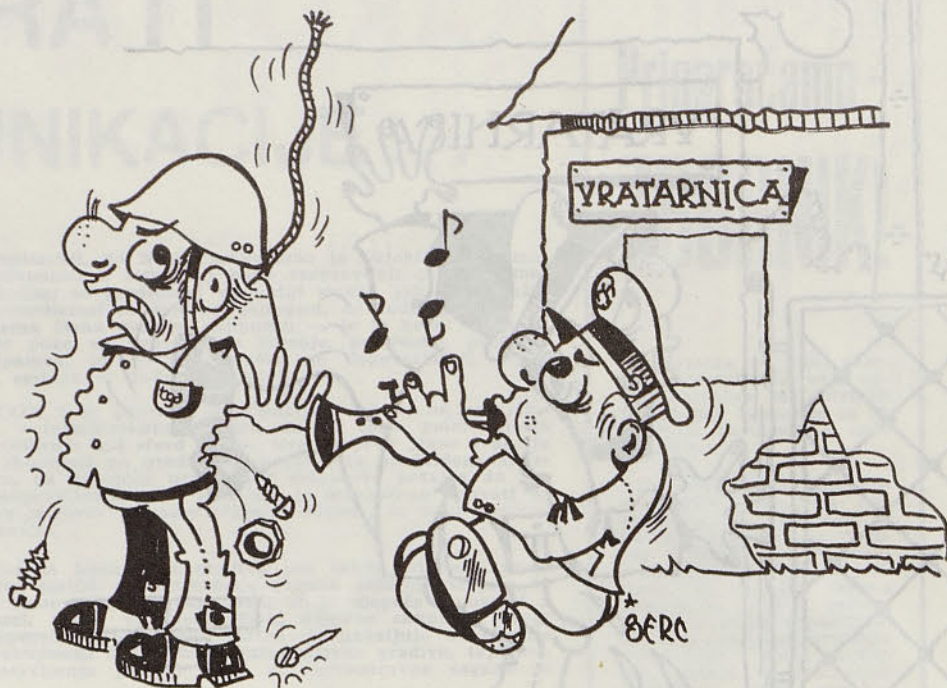
Vabimo interese, da se čimprej prijavijo spodaj navedenim poverjenikom za eno ali več športnih disciplin.

Po dobljenih prijavih bomo sestavili urnik vadbe; ta bo objavljen v naslednji številki glasila, kakor tudi na oglasnih deskah.

Ker se bliža zima, se bo vadba pričela v zaprtih prostorih, tudi v telovadnici Šole v Kidričevem.

1. mali nogomet	— Maks Božank,	telefon 450
2. košarka	— Radovan Komel	" 290
3. rokomet	— Mirko Kuhar	" 335
4. odbojka in telovadba	— Ljubo Keber	" 323
5. namizni tenis	— Srđan Mohorič	" 383
6. streljanje	— Konrad Kramberger	" 560
7. šah	— Martin Majcenovič	" 303
8. kegljanje	— Drago Zlender	" 394
9. vojaški peterboj	— Milan Slavinec	" 416

-k

POENOSTAVLJENA KONTROLA

ZA USKLADITEV OBSTOJEČIH MOZNOSTI

Srednjeročni razvojni programi - ne le skupki želja

Po dvomesečnih skupščinskih počitnicah so se v torek, 30. septembra ponovno sestali na rednem skupnem zasedanju v dvorani narodnega doma v Ptujju vsi trije zbori Občinske skupščine Ptuj.

Delegati vseh treh zborov so dobili za to 14. redno sejo zajeten sveženj pomembnih dokumentov, med katerimi velja omeniti zlasti osnutka srednjeročnih razvojnih programov občine Ptuj in SR Slovenije za obdobje 1976-1980, dalje osnutek zakona o ukrepih za pospeševanje razvoja manj razvitih območij in manj razvitih obmejnih območij v SR Sloveniji.

V nadaljevanju se je so razpravljali še o aktualnih problemih razvoja krajevnih skupnosti in o osnutku zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o starostnem zavarovanju kmetov.

Kljub sveženju gradiva pa je, kot vedno, tudi tokrat podala temeljito obrazložitev predstavnica IO SO tovarišica Carmanova. Delegatom je izredno konkretno in temeljito prikazala vse momente in pomembnost predloženih osnutkov, kateri bodo posredovani v javno razpravo med občani.

Se posebej so opozorili na izredno pomembnost javne razprave, ki mora biti resnično povsod dobro organizirana, prav tako pa mora potekati koordinirano, razumljivo ob upoštevanju tega, kaj je treba uresničiti v tem planskem obdobju in katere naloge bodo morale počakati na uresničitve v naslednjem planskem obdobju.

Delegati so zato o svojih do-neskih v razpravi zelo konkretno poudarjali to, da je treba v postopku samoupravnega planiranja na vseh ravneh zagotoviti, da bodo srednjeročni programi resnično izvedeni v okviru danih možnosti in da ne bodo le programi želja.

Posebno živahna in konkretna je bila razprava o osnutku zakona o ukrepih za pospeševanje razvoja manj razvitih območij in manj razvitih obmejnih območij. Pri tem so razpravljali menili, da je vse premalo konkretnih smotrov in ukrepov, pa tudi nasilci nalog niso v tem zakonu dovolj konkretno opredeljeni. Več delegatov, ki so sodelovali v razpravi, je celo menilo, da bi morale biti v tem zakonu zagrožene sankcije — razumljivo za tiste, ki njegovih določil ne bodo dosledno spoštovali in izvajali tam, kjer je to potrebno.

Ko je potekala razprava o aktualnih problemih nadaljnega razvoja krajevnih skupnosti, je bilo med drugim poudarjeno, da so v osnutku tega zakona vse premalo obdelane konkretne oblike sodelovanja med krajevnimi skupnostmi in organizacijami združenega dela. Prav na tem področju bo potrebno določene stvari in zadeve še izoblikovati tako, da bo

celotna relacija med KS in OZD veliko bolj jasna in precizirana, kajti samo fraze o tem, kako bi naj bilo, so resnično premalo.

Prav tako je tudi v razpravi o osnutku zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o starostnem zavarovanju kmetov prišlo do različnih mnenj med razpravljalci. Delegati DPZ so na primer menili, da bi bilo potrebno storiti mnogo več in urediti tudi to, da bi otroci plačevali za svoje starše določen znesek, če bodo seveda pozneje prevzeli zemljo od njih. Dogaja se še namreč, da družba prispeva sredstva za to zavarovanje kmetov, pozneje, po njihovi smrti, pa bi otroci prevzeli čisto in neobremenjeno posestvo, čeprav niso vložili nič dinarja za svoje starše ali za njihovo zavarovanje. O tem je bilo precej povedane konstruktivno in konkretno. Resnično bo potreben na tem področju mnogo večji posluš, predvsem, da bodo zadeve urejene tako, da bodo tudi otroci staršev na kmetijah morali prispevati del sredstev in ne le delavci v združenem delu, ki prav gotovo ne bodo zmogli nositi vseh bremen na svojih ramenih, kljub temu, da že tako prevzemajo določen del stroškov tudi v tej smeri.

Po skupnem zasedanju so delegati vseh treh zborov ponovno odšli na svoja običajna mesta, kjer so nadaljevali seje ločeno, pa razpravljali in odločali o vrsti aktualnih zadev, ki so se nabrale v počitniškem obdobju.

Tako so najprej obravnavali predlog družbenega dogovora o

načinu uporabe in upravljanja s sredstvi za odpravljanje naravnih nesreč in sklep k družbenemu dogovoru o načinu uporabljanja in upravljanja s sredstvi solidarnosti za odpravljanje posledic naravnih nesreč ter predlog o prenehanju nekaterih skladov občine Ptuj.

Delegati PDZ so skupno z ostalima zboroma imenovali občinskega javnega pravobranilca in razrešili dosedanega, ki odhaja na novo delovno mesto v Ljubljano. Razrešili so tudi dosedanega ravnatelja OS bratov Strafela iz Markovec in na njegovo mesto imenovali vršilca dolžnosti.

Vsi zbori pa so tudi potrdili izvolitev 160 sodnikov porotnikov občinskega sodišča v Ptujju, med njimi 10 sodnikov za mladinsko sodstvo. Tega sestavljajo izključno učitelji.

Delegati zbora KS in zbora združenega dela so razpravljali in sklepali še o odpiralnem času trgovine, pa o melioracijskih delih v Pesniški dolini in o čiščenju jarkov, kanalov in pd. Tudi med delegati DPZ je prišlo do nekaterih stališč v zvezi z odpiralnim časom v trgovinah ob sobotah, čeprav ta zbor nima pristojnosti, da bi lahko odločal o tem problemu.

Menili pa so, da bi morali tudi oni dobiti tonamensko gradivo, da bi lahko posredovali vsaj svoja mnenja in stališča do določenih zadev, ki sta izključno v pristojnosti ostalih dveh zborov SO Ptuj.

O delegatskih vprašanjih in odgovorih pa kaj več v prihodnji številki Aluminija!

France Meško

NAŠEMU BIVSEMU
SODELAVCU
V SPOMIN

Po dolgotrajni bolezni je preminil naš večletni član kolektiva, tovariš

MIHAEL VEIT

Iz NJIVERC 10/a

Nazadnje je bil zaposlen v DŠ SS. Kot upokojenec je vestno sledil vsem delovnim uspehom v kolektivu in se ob vsaki priložnosti zanimal za probleme in uspehe kolektiva, v katerem je preživel toliko

let svojega življenja. Zahrbtna bolezen pa mu ni dovolila, da bi več časa užival zaslužen pokojnino, in ga je iztrgala iz sredine njegovih najdražjih družinskih članov. Prav tako je prizadela tudi nas sodelavce, ki smo ga poznali in z njim mnogo let delili dobro in slabo.

Sin Ivan z družino, pa žalujoča žena Matilda se iskreno zahvaljujeta sindikalni družnici TGA za pomoč, vsem sodelavcem in ostalim, ki ste ga spremljali na prerani zadnji poti, pa še enkrat: ti-sočkrat hvala!

Zalujochi domači in sodelavci

KINO PROGRAM

ZA NOVEMBER 1975

4. Ljubezen na odru	slov. — barvni, ljub. drama
7. Karte, jekleni mladenič	Hong-Kong — barvni, pustolovski
11. Grof Jorga, vampir	amer. — barvni, grozljivka
14. Črna karavana	amer. — barvni, vestern
18. Slačenje	amer. — barvni, komedija
21. Črnobrada pošast	amer. — barvni, komedija
25. Zvezda varietaja	španski — barvni, drama
28. Doc Holiday	amer. — barvni, vestern.

IZDAJA DELAVSKI SVET TOVARNE GLINICE
IN ALUMINIJA BORIS KIDRIČ KIDRIČEVO

Uredniški odbor:

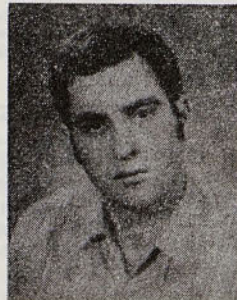
Ivan Tušek — predsednik, člani: Konrad Rižner, Stojan Kerbler, dipl. ing., Doroteja Puž, dipl. our., Janez Sukič in odgovorni urednik tovarniškega časopisa — Franc Vrlič.
Tisk: ZGP Pomurski tisk — TOZD tiskarna, Murska Sobota
Člani kolektiva in upokojenci dobivajo list brezplačno
Rokopisov in slik ne vračamo.

ZAHVALA

Ob nenadni smrti moža, očeta, sina in brata

**Ludvika
Anžela**

IZ KIDRIČEVEGA 13

smo dolžni izreči zahvalo vsem sorodnikom, znancem, prijateljem in sosedom iz 22., 23 in 13. bloka v Kidričevem, sodelavcem iz TOZD vzdrževanje, Merkatorju iz Ptujja, govornikom tov. Fajfariču in ing. Simoniču, pevcem, godbi TGA Kidričevo in vsem, ki so mu darovali vence in cvetje ter ga spremljali na njegovi prerani zadnji poti.

Zalujochi: žena z otrokoma Igorjem in Mitjo, ata, mama, brata Štefan in Mirko z družino, sestra Nada z Danilom in drugo sorodstvo.